

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošli

Št. 10.

15. oktobra 1861.

X. tečaj

Pridiga za poslednjo pobinkošno nedeljo.

(Od odlašanja pokore; gov. M. T.)

„Takrat se bo prikazalo znamenje Siniu človekovega na nebu, in tedaj se bodo plakali vsi rodovi zemlje. (Mat. 24, 30.)

V v o d.

Ko nas je sv. cerkev leto in dan kakor po zalem, prijetnem vertu Gospodovih, Marijnih in praznikov drugih svetnikov vodila, nas s tim na nar imenitniše skrivnosti sv. vere spominovala, in nas dramila, naj bi se vdeleževali dela Kristusovega odrešenja, se z danes to nedeljo od nas poslovlja z ginljivimi in pretresljivimi nauki od pogina sveta in drugega prihoda Kristusovega na zemljo, kader bo prišel v oblakih neba, obdan od svojih angelov z veliko močjo in veličastvom, sodit žive in mertve.

Kakor pa vsak modri in razumni gospodar ali delavec po dokončanih opravilih svoje prihodke in stroške pregleda, tako naj bi še mi danes ob koncu cerkvenega leta premislili, če smo si od Očeta usmiljenja nam dodeljene gnade in dobrote v prid obračali. Pri takem premišljevanji pač vest mnogim poreče, da so spet zdaj v tem letu, kakor v vseh poprejšnjih, živeli v starih, pregrešnih navadah, in toraj pokora pri njih le še ni dozorela do vrednega sadú. Po tem takem tudi njim veljajo grozivne besede Kristusove: „Ako se ne spokorite, bote vsi poginili“. Tedaj, kdo zmed vas, ljubi moji! bi si zanaprej kaj bolj ne jemal k sercu tega, če ni bila zdaj v tem cerkvenem letu sekira na drevo njegovega življenja nastavljena, da bo pa morebiti nastavljena v prihodnjem? K Gospodu spreobrniti se, toraj nikarmo odlašati, ker ne vemo ne ure, ne dneva, kdaj da bo prišel, ali po dnevu, ali po

noči, opoldne ali zvečer, ali zjutraj zgodaj ob petelinovem petji! Samo to vemo, kar nam je rečeno, da naj čujemo, ker bo, kakor tat, prišel ta dan Gospodov. Naj bi se pa za ta dan, ko bo sklenjena za vselej sodba našega zveličanja, ali našega pogubljenja, z večo modrostjo, kakor do zdaj, pripravljali, pomislimo in si vzemimo k sêrcu danes to resnico, „da je ni več nevarnosti memo te, pokoro odlašati za storjene grehe“.

Vse to pa iz tega namena, da bi dan poslednje sodbe ne bil za nas dan našega pogubljenja!

R a z l a g a.

Ni je več norosti, kakor je ta, kader se človek z grehom zoper svojega Boga spunta, večno veselje v nebesih s kratko meseno sladnostjo zamenja, se nebesom odpové in peklu v sramotno sužnost prodá. In kaj bi zamoglo bolj nevarno biti, kakor je to, da si sovražnika stori tistega mogočnega Gospoda, ki zdaj pri tej priči njegovo dušo in telo lahko pahne v večni ogenj? Ta norost in nevarnost grešnikova je pa le še večja, ker pokoro in poboljšanje življenja od dne do dne odklada, in toraj vse pripomočke zametuje, s kterimi bi se iz krempljev peklenškega sovražnika izpulil, z razžaljenim Bogom spravil in zgubljene nebesa pridobil. Zato pravi sv. Krizostom: „Kdor se ne kèsá za voljo svojih grehov, ta Boga še bolj draži k jezi, kakor bi z novega grešil“. In zakaj ga tak bolj k jezi draži? Zato, ker je tako odlašanje pokore očitno znamenje, da ni grešniku na tem kar nič ležeče, če je Bog njegov prijatelj, ali sovražnik, če je otrok božji, ali sužnji satana.

Ko je kralj Antijoh Epifan Aleksandrijsko mesto, ki je bilo zvezo storilo z Rimljani, oblegal, pride k njemu Rimski poslanec Popili, in tirja, da naj Antioh oblego tega mesta berž kot berž opustí, če hoče, da si še Rimljanov ne stori sovražnikov. Na to Antijoh prosi odloga do drugega dne, da bi se med tim s svojimi svetovavci posvetoval, kaj da je storiti. To vname z nejevoljo poslanca, in pravi: „Gospod! kaj naj bi pa to pomenilo? Je li še posvetovanja treba, če hočeš biti prijatelj ali sovražnik Rimljanov? Precej, še zdaj to

uro skleni to, ali to!“ Po tem naredi Popili z mečem okoli njega zaris po pesku rekoč: „Ne boš mi stopil iz tega risa, dokler skleneš, kaj da misliš storiti“. In Antioh, dobro vedé, kako bi bilo nevarno, z mogočnimi Rimljani v kregu in v sovraštvu živeti, obljubi pokorščino in velí, da naj odjenjajo z oblego mesta.

Če se je pa že kralj Antijoh mogočnosti Rimljanov tako bal, da je rajše oblego Aleksandrije, ki ga je že tavžente in tavžente stala, opustil, kakor pa pri njih v zamero prišel; kaj se mar grešnik moči in gospostva božjega nima veliko bolj bati, kader z grehom tako rekoč oblega sedež Njegove čistiljivosti? Ali naj bi toraj grešnik še premišljeval, kdaj se bo s svojim Bogom spoprijaznil, ki ga labko, kakor zdrobljivo posodo, zdaj ta trenutek zdrobi? Vselej, kolikorkrat se ti primeri, da grešiš, si misli: Bog je zdaj ris okoli mene napravil, in iz tega ne smem poprej stopiti, dokler ne storim sklepa pokore in poboljšanja. Reci kakor Antijoh: Slušal bom; slušal opomin božji, ki mi kliče po preroku: „Danes, ko zaslišite glas Gospodov, ne uterdite svojih serc!“ — zakaj, če kje, velja gotovo tukaj pregovor, da je odloženo, velikrat zamujeno, in odložena pokora, pravi sv. Bonaventura, je močna verv, s katero zvezano derži dušo peklenska hudoba.

Le vprašajmo pogubljene v peklú, če jih ni ta žalostna pesem: „Bom že še! bom že še!“ v ta nesrečni kraj pripravila. Zdaj spoznajo, da je bilo odloženo zamujeno; spoznajo, da so se dali preslepiti, misleč, da jim bo pred smertjo Bog gotovo že toliko časa in milosti skazal, da bodo svoje napčnosti obžalovali in poravnali. Zato so zmiraj od spovedi do spovedi, od leta do leta, kader jih je kdo na pokoro spomnil, rekli: Bom že še! bom že še! dokler je smert ne-nadama pretergala rahlo nitko življenja in jih pahnila v večno brezno.

Resnico tega nam spričujejo zaverženi iz vseh stanov. Uprašaj delavce, najemnike, kmečke ljudi, kaj je krivo njih pogubljenja? Večidel sô bili delavni in pridni svoje dni, da niso kmali kaj zamudili, kader se je kazal kak časen dobiček. Če je bil danes kakošen krajcar zaslužiti, niso odložili na

jutri; če je bilo danes lepo vreme za setev, žetev, oratov in kóp, niso časa zamujevali; jim je danes kazala kakošna dobra kupčija, je bila storjena še pred večerom. Če se je katero živinče vderlo, berž so bili sosedje sklicani na pomagaje; če je na nagloma kaj obolelo, berž berž so mislili na pomoč; in tako je bilo skorej z vsemi časnimi stvarmi, da odloga ni terpela nobena. Zakaj so tedaj pogubljeni? Zato, ker za svojo dušo tudi tako niso skerbeli, kakor za časno. Če je ona kaj obolela, jej ni bilo, kakor živini, precej treba zdravnika, temuč od praznika do praznika se je odlašalo. Če je ona padla v smrad in gnusobo nečistosti, ali gerdobijo požrešnosti, jim ni bilo na misel, da bo poginila, če bo brez pomoči od danes do jutri. Tako je šlo od nedelje do nedelje, in „to je bilo, pravi sv. Avguštín, kar jih je ob zvelicanje pripravilo, ker so rekli: Jutri, jutri; pa preden je še prišlo tisto jutro, so bile zaperte vrata gnade, in grešnik je ostal vné s svojim krokarskim vpitjem, ker mu je poprej manjkalo golobjih zdihljejev“. Tako so toraj prekasno spoznali; da je odloženo k njih nar večí nesreči za vselej zamujeno.

Vprašajmo še druge stanove, kupce in cesarske služabnike, kaj je njihovega pogubljenja krivo? Saj je Kristus rekel: „Kupčujte (delajte), dokler pridem“. In to so morebiti tudi storili. Tudi niso bili ne goljufi, ne krivičniki, ne odertniki, in so, kar je bilo mogoče, pravico skazovali po postavah. Zakaj vendar so prišli v ta kraj terpljenja? Zato, če je bilo v nedeljo, ali v praznik kje kaj po ceni kupiti, ali po visoki ceni prodati, tega niso na pondeljek odlašali, temuč so še celo božjo službo zanemarili, da bi jim pač noben dobiček ne bil ušel. Zakaj vsaj toliko niso skerbeli za svojo dušo, in zdaj kakošno menjo, pravi Kristus, bodo dali zanjo? — Če je bila kakošna služba spraznjena, ki je več časti in boljše plačilo obetala, niso od danes do jutri odlašali, pri svojih prijatlih in dobrotnikih se priporočiti, naj bi zanje besedili; kader so pa z grehi Boga razžalili, jim ni bilo na mar, da bi ne bili od danes do jutri, od tedna do tedna itd. njegovi sovražniki, temuč bi bili skerbeli vsaj toliko, kakor za prazno posvetno čast in imenitnost, za pravo čast in prostost otrok

božjih. Tudi ti sprevidijo pa prepozno, da je odloženo zdaj zanje na večno zgubljeno.

Vprašajmo še druge zaveržene, kaj je krivo njih nesreče, postavim: bolne, terpeče in z mnogimi nadlogami obiskane, ki bi si bili s poterpežljivostjo in vdanostjo v voljo božjo tako lahko nebesa pridobili. Česa vendar jim je manjkalo? Kakor hitro so zboleli, so berž poslali po zdravnika, in če ga pri tej priči ni bilo, so bili že vsi nejevoljni in obupljivi. Zakaj pa za svojo dušo niso bili v taki skerbi, kedar je po grehu obolela? zakaj niso tekli po zdravnika, da bi jo bil ozdravil? Ali je bila morebiti manj vredna, kakor telo? O kaj še! Nebo in zemlja nista vredna ene duše, le grešnik jo je tako malo cenil, da jo je od dne do dne pustil hirati brez zdravnika, dokler je s smertjo zoper njegovo nado žalostno poginila.

Tako, ljubi moji! je bilo z vsemi, ki v peklenškem breznu terpé večne martre; Boga so namreč s smertnimi grehi razžalili, pokoro in poboljšanje od dné do dné odkladali, dokler so v grehah zapadli pravici božji. Ako vsaj mi hočemo ubežati prihodnji jezi, moramo poprej ne le pred grehom bežati, kakor pred strupenim gadom, temuč moramo, če smo tako nesrečni bili, da smo smertno grešili, z resnično pokoro z Bogom se spraviti. Zakaj smerten greh je po besedah sv. pisma tista ljulika, ki bo na dan žetve v snopke povezana in v ogenj pometana. Smerten greh je rak naše duše; kolikor dle se ozdravljenje odlaša, toliko bolj okoli sebe razjeda, dokler zadá duši smertno rano. Smerten greh je strupen škorpion, ki ga grešnik nosi po svojem naročji, in ki ga, če ga berž berž od sebe ne verže, piči do smerti.

Ali med tim, ko grešnike opominjam k pokori in jih svarim, ne odlašati s poboljšanjem, se bojim, da bi se mi tako ne godilo, kakor Mojzesu takrat, ko je silil terdovratnega Faraona, da naj Izraelsko ljudstvo iz sužnosti spustí. „Berž spusti moje ljudstvo iz dežele, pravi Mojzes, sicer bo prišla nad te velika nesreča. Nikar več ne reci: Jutri bóm spustil Izraela; temuč stori danes! Kaj pa Faraon na to stori? Ravno to, kar dan danes storí veliko kristjanov, če jim pridigarji in spovedniki z neprevideno nesrečo žugajo.

Smejal se je Mojzesu in njegovemu žuganju. Ali njegov smeh se je kmali v žalosten jok spremenil, ko zažugana šiba pride, da pomori angel vse pervorojene po Egiptu. Ravno taka je z grešniki. Pridigovati slišijo od grešnikov strašne smerti, od njih grozovitne sodbe, od pekla in večnosti, ki jih čaka z vsem zažuganim terpljenjem, ako se k Bogu ne spreobernejo; ali s Faraonom pravijo: Bom že jutri, jutri! — tako pa tudi s Faraonom vred gredo naprot tistemu morju pogubljenja, v katerem bodo požerti na večno.

Oh, kaj bi bilo z marsikterim zmed nas, ko bi ga Bog zdaj, ali nocoj to noč poklical pred svoj sodnji stol?! Oh, kako bi mu bilo obstati na tanki, ojstri vagi Gospodovi! Poglej, morebiti že mesce in mesce, če ne po cele leta, hodiš spat v smertnih grehih, in dopuščaš, da tvoje zveličanje visi na tanki niti; le kaj malega, nit bi bila pretergana in tvoja duša v peklenškem breznu. Zato si vender enkrat v resnici vzemi k sercu besede, ki so v svetem pismu zažugane grešnikom, rekoč: „Ne mudi se k Gospodu spreobrniti, in ne odlašaj od dneva do dneva; zakaj na nagloma pride njegova jeza, in ob času maščevanja te bo pokončal“. Nikarmo reči: Bog je usmiljen, mi bo že še dal milosti; zakaj apostel pravi: „Bratje! nikar se ne molite, Bog se ne dá zasramovati. Kar človek seje, to bo tudi žel“ In strašno je, kar Kristus Judom in po njih vsem terdovratnim grešnikom zagotovi, rekoč: „Povem vam, vi me bote iskali pa me ne našli; v svojih grehih bote umerli“.

S k l e p.

Delajmo torej, o kristjani, pokoro in opravljajmo delo svojega zveličanja, preden nam poteče čas milosti in pridejo dnevi, od katerih bomo morali s cerkvenim pridigarjem reči, da nam ne dopadejo vač. Če moramo danes ob koncu cerkvenega leta spoznati, da smo dobrote sv. cerkve spet v tem letu malopridno zavergli, in več za pekel in za svet, kakor pa za Boga in za nebesa storili; sklenimo vsaj danes ta dan za desko pokore, ktera edina nas še grešnike pred večnim potopom oteti zamore, poprijeti, Boga iskati, dokler je najti, ga klicati, dokler je blizo, ne utrditi svojih serc, ko slišimo

Njegov ljubeznjiv glas. Novo cerkveno leto, novi adventni čas hočemo nastopiti s tim sklepom, da nam bo, če bi po božji modrosti in previdnosti utegnilo biti zadnje našega življenja, v zveličanje naše duše. Amen.

Pridiga za I. adventno nedeljo.

(Od zornic ali svitnih maš; gov. J. A.)

„Rosite ga nebesa od zgorej doli, in oblaki naj deže Pravičnega“. (Iz. 45, 8)

V v o d.

Prišel je spet sv. adventni čas, nastopili so dnevi pripravljanja za veliki praznik rojstva našega Gospoda Jezusa Kristusa. Že zdavnej pred prihodom Sina božjega na zemljo so preroki v svetem navdušenju človeškim otrokom klicali: Poslušajte ljudstva, Odrešenik se bliža, Gospod pride; dan Njegovega prihoda ni več deleč, pripravite mu pot. Zdaj scer, poslušavci moji! je Odrešenik že zdavnej na svet rojen; to da v vseh sercih še ni sprejet, in zato tudi še zdaj cerkev človeškemu rodu, posebno ta sveti čas kliče: Delajte pokoro, očistite svoje serca, božje kraljestvo je blizo. Pripravite pot Gospodov, ravne storite steze našega Boga, in vsi ljudje naj vidijo zveličanje božje. Pa ne samo z oznanovanjem božje besede išče cerkev želje po Odrešeniku v vernih obuditi, ampak tudi s posebnimi molitvami in slovesnostmi, ktere se le samo v adventu obhajajo, nas hoče opomniti, kako imeniten in svet je zdajni čas milosti. K tem pobožnostim se tudi štejejo tako imenovane svitnice ali zorne maše ali kakor se po latinsko imenujejo Rorate. Keršansko ljudstvo sploh pridno hodi k zornim mašam, in tudi vas v ti reči smem pohvaliti. Torej bote tudi radi poslušali pridigo od zornih maš. Povedal vam bom:

1. Od časa, ob katerem se zorne maše opravljajo.
2. Od molitev pri zornih mašah navadnih.

Govoril bom v nar svetejših imenih Jezusa in Marije.

Razlaga.

1. Na vse zgodaj, pred svitom ali zoro, ko še ponočna tamota zemljo pokriva, se zorne maše začnejo; zakaj to? To nas opominja tistega žalostnega stanu, v katerem so se ljudje pred Kristusovim rojstvom znašli, in v katerem se znajde vsak človek, dokler še ni k življenju gnade prerojen. Kakor ob času zornice še ponočna tamota zemljo pokriva, tako je tudi pred Odrešenikovim prihodom dušna tamota celi človeški rod pokrivala. Ljudje, ki so se svojim strastim vdali, so zmirej hudobniši prihajali, in so sčasoma svojega stvarnika popolnoma pozabili. Zvezdam, solncu, mescu, mrtvim ljudem, še clo takim, ki so z nar ostudnišimi pregrehami človeštvu sramoto delali, so božjo čast skazovali. Poslednjič so se tako daleč zmotili, da so izdelke človeških rok, in še clo živali, pošasti in nar gerše strasti bogovom prištevali. Kedar so nar nesramniše pregrehe doprinašali, so menili, da božjo službo opravljajo; strašna, skorej splošna spridenost in razuzdanost je od vseh strani za maščevanje v nebo klicala. Še clo judje, ktere si je bil Bog za svoje izvoljeno ljudstvo odločil, so se jezi, terdovratnosti in hinavščini vdali, tako da tudi med njimi je Bog le malo pravih molivcov imel. V takem stanu so bili ljudje pred Odrešenikovim rojstvom. V tamoti in v smertni senci so bili, luč spoznanja božjega jim ni svetila. — Ravno tako tamno je tudi v grešnikovem sercu, preden luč gnade božje v njem ne zasveti; grešnik ne vidi in ne spozna, kaj mu je v zveličanje; on doprinaša dela tamote; njemu se godi, kakor tistemu, kteri v tamni noči hodi; tak ne vé, kam gré, se zadene, se zmoti, in gre svojemu pogubljenju naproti. — Na to dušno tamoto nas opominja ponočna tamota, v kteri se zornice začnejo.

Ponočna tihota in zimska merzota počiva na hribih in v dolinah, kar iz turna zapoje zvon, ki vabi k zorni maši, in daleč tje se razlega v mirni in tihotni jutranji uri njegov čisti glas. Mene, ljubi kristjani! glas adventnega zvona zmirej opominja na svete preroke starega testamenta. Ti poslanci božji so v tamnih časih molikovanja in pregrešnosti povzdigovali svoj glas; oni so ljudem naznanjevali božjo obljubo, da

jim bo Odrešenika poslal, so oznanovali Njegov bližni prihod, so ljudi budili iz grešnega spanja, in jih opominjevali, naj se na Njegov prihod vredno pripravijo. Toda glas prerokov ni segel vsem ljudem v serce, in tako se še dandanašni godi, kader zvon k zorni maši kliče, eni porajtajo na ta glas, drugi ne.

Zvon iz turna nam kliče vsem besede iz lista prve adventne nedelje: „Bratje! ura je že, da od spanja ustanemo, zakaj naše zveličanje je bližej; oblecimo orožje svetlobe“ (Rim. 13, 11). Pobožni verni zastopijo ta glas, in so mu pokorni. Ustanite! k zornici je zvonilo, zakliče pobožna mati; otroci in posli zapusté svoje postelje; svetloba luči se posveti skoz okna na tamne ulice, znotraj v hiši pa se pripravljajo s tiho gibčnostjo in pobožnim veseljem na pot v hišo božjo. To vse je napravil zvon, ki je k zorni maši vabil; zakaj njegov glas je segel v serca, ki so željne zveličanja.

To da povsod se ne skazuje taka pokorščina zvonu, ki k zorni maši vabi; merzli, pozemeljski kristjani na to zvonjenje nič ne porajtajo. Za zorne maše jim ni mar, in za advent se ne zmenijo! Čemú tako zgodaj ustajati iz tople postelje in hoditi na merzlo, neprijetno, vreme, — saj zato nobeden nič ne da! Drugi naj le gredo, taki lenuhi ne pridejo, raji se po postelji valjajo. Zastonj jim poje zvon, temno ostane v njih hišah, nobenega gibanja ni čutiti; to je zvesta podoba njih dušnega stanú, tudi v njih sercih je vse prazno in tamno. Kakor pa na glas zvona, ki k zorni maši vabi, tako merzli kristjani tudi na druge glasove ne porajtajo, s kterimi jih Bog k sebi kliče; oni ne porajtajo ne na glas pridgarjev, ne na glas svoje vesti, ne na druge obiskanja, s kterimi jih Bog k sebi vabi. O nevarni stan grešnika, ki vse opominjevalne glasove presliši in z lenobo overa in vniči! Nekaj časa merzli in leni kristjan še sliši zvonjenje k zorni maši, prve dni tako zgodnega zvonjenja še ni vaju, potlej se pa tudi na to navadi, in zvon ga ne more več zbuditi; zvoni prvič, zvoni drugič, zvoni tretjič, on mirno naprej spi, in morebiti še le pri povzdigovanju, kader se zvon delj časa razlega, se zbudi, ko je že vse prepozno. Merzli kristjan pa ne presliši samo adventnega zvona, ki k zorni

maši vabi, ampak presliši tudi zvon milosti božje, ki ga k pokori in k poboljšanju kliče; naj zvon milosti božje še tolikokrat, in še tako močno se glasí, on v spanju svoje mlacnosti in grešnosti le naprej spi, in se še le takrat zbudi, kader že mertvaški zvon mu zaklenka, kader je za njega že prepozno. — Poslednjič so pa še clo taki, katerim je zvonjenje k zornim mašam še clo zoperno, in se zato jezé in kolnejo. Morebiti še le pozno v noči iz gostivnice pridejo na svoj dom, in komej dobro zaspé, pa že zvon k zornici začne klicati, in zdaj začnejo preklinjati: „Celi dan se sliši zvonjenje, ali tudi zdaj po noči ne bo pokoja? Ali ti hinavci in hinavke, ti tercjali in tercaljke nimajo po dnevi dosti časa, da bi molili in peli, ali morajo že na vse zgoodej to začenjati? Ko bi jes kaj zapovedovati imel, bi bile zornice kmalo odpravljene; ljudje bi mi morali domá ostati, in bí ne smeli drugih ljudí v spanju motiti“. Bog hotel, da bi ne bilo v resnici takih ljudí, ljudi, kateri so nevoljni, kader vidijo, da drugi molijo, službo božjo obiskujejo, svete zakramente prejemajo, kateri še clo svojim otrokom in podložnim kaj takega prepovedovati hočejo! Od kod vender ta nevolja? Kaj pa jim je ležeče na tem, da drugi dolžnosti pobožnosti spolnujejo? O grozno veliko je na tem ležeče! Pobožnost drugih jim je vedno, scer molčeče, pa toliko ojstrejše očitaneje njih brezbožnosti; zato zmirej zmerjajo druge s tercjali in tercalkami; sami nočejo živeti kakor kristjani, in tega tudi drugim dovoliti nočejo. Pa obernimo se proč od tako žalostnih rečí in povrnimo se k poprejnemu prijetnemu premišljevanju.

Med tem se čas službe božje zmirej bolj približuje, in zdaj z vsemi zvonovi v drugič zazvoni; in vsi, kateri hočejo pri službi božji biti, svojo pot nastopijo. Tu in tam se odprejo hišne duri, in eden ali več jih stopi iz hiše vun, z lučjo v roci za ponočno tamoto. Kjer se ljudje srečujejo, se glasí pozdravljenje: Hvaljen bodi Jezus Kristus! in odgovor na to: Na vekomaj! Kako lepo in ginljivo je to! Zmirej bolj živo je na cestah, vsi grejo eno pot, vse lučice migljajo proti cerkvi, proti tempeljnu tistega, ki je luč svetá. Kako lepe misli zamore ta pot v cerkev v naših sercih obuditi! Mi smo popotniki, ki imamo vsi en cilj in konec pred sebó;

z lučjo sv. vere popotvamo skoz noč zdajnega življenja proti tempeljnu živega Boga, proti nebesom.

Verni so prišli zdaj do cerkve, zunej okoli cerkve je še vse tamno; zdaj stopijo v cerkev, tudi znotrajni prostori so v začetku le slabo razsvitljeni od svetlobe, ki jo večna lučica pred tabernakelnom od sebe daje. To nas spet opominja na čas pred Kristusovim rojstvom, v katerem so le nekteri žarki božjega spoznanja iz nebes doli posvetili in le eno ljudstvo, izvoljeno Judovsko ljudstvo razsvitljevali, ko so vse druge ljudstva okoli v tamoti neverstva sedele. Pa kmalo je v hiši božji vse razsvitljeno; lampica večne luči pred tabernakelnom se nižej potegne, od nje se vzame lučica, in ž njo se prižgejo sveče na altarji in po cerkvi. Tako se je Sin božji, prava luč, iz nebes na zemljo ponižal, in na njem se je dvanajst drugih luč, dvanajst apostelnov užgalo, ki so z lučjo keršanstva celi svet razsvetlili. Cerkev je zmirej bolj z vernimi napolnjena, ki s pobožnim sercom prihod svojega Gospoda in Odrešenika pričakujejo, ki bo kmalo v podobah kruha in vina med njimi se prikazal. Njegov prihod se že bliža. Zvonovi so odzvonili, vse je že pripravljeno, mašnik stopi pred altar, in zorna maša se začne. Zdaj naj vam še nekaj od molitev povem, ki se pri zornicah molijo.

2. Zornice so maše v čast presveti devici in materi božji Mariji, zato se tudi ne obhajajo v plavi ali modri adventni barvi, ampak obhajajo se, kakor vse druge pobožnosti na čast matere božje, v beli cerkveni barvi. Svitne ali zorne maše se imenujejo zato, ker se pred svitom ali zoro začnejo. V nekterih krajih se tudi imenujejo „Rorate“, ker se zorna maša s temi besedami začne: Rorate coeli desuper, t. j. Rosite ga nebesa od zgorej dol. Ta uvod sv. maše je vzet iz preroka Izaija, in se tako glasi: „Rosite ga nebesa od zgorej doli, in oblaki naj dežé Pravičnega; naj odpre se zemlja in naj rodi Zveličarja“ (Iz. 45, 8). Pa advent, si bodo nekteri mislili, je pripravljanje na Odrešenikov prihod, zakaj se pa te maše na čast matere božje obhajajo? To, ljubi moji, je cerkev zlo modro in pristojno napravila, zakaj kdo nam je Odrešenika rodil? Kdo je Sinu božjemu meso in kri podelil, da je naš Odrešenik postati in kakor človek terpeti in umreti

zamogel? Ali ni bila to prečista devica Marija, ki je še tudi od prerokov bila poprej napovedana? Glejte, devica bo spočela in rodila Sinú, in se bo imenovalo njegovo ime Emanuel (Iz. 7, 14). Tako je prerok Izaija že 8 sto let poprej prerokoval od deviške matere božjega Odrešenika, in ta prerokba Izaijeva se kakor berilo ali listi pri zorni maši bere.

Zdihovanje pomoči potrebnih ljudi starega testameta, ki so tako serčno klicali: „Rosite ga nebesa od zgorej doli...“ to zdihovanje je bilo uslišano, ko je bil angel Gabriel iz nebes poslan v Nacaret k devici Mariji, in ji je oznanil, da bo mati Sina božjega. In to imenitno oznanjenje angela Gabriela, ki ga popisuje sv. evangelist Lukež (1, 26—38), je evangelje, ki se pri zornih mašah bere. Pri zaslišanju tega evangelija se v svojih mislih postavimo v tiste blagra in skrivnosti polni čas med učlovečenjem in rojstvom Sina božjega, ko je Marija nar srečniša zmed človeškega rodú od sv. Duha spočeto besedo pod svojim sercom nosila. Mi deviško nevesto sv. Duha v duhu spremljamo čez goro k njeni teti Elizabeti, poslušamo, kako Elizabeta Marijo pozdravlja z besedami: Od kod to pride, da me mati mojega Gospoda obiše? Mi z Elizabeto Marijo pozdravljamo: Žegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojega Telesa. Mi tudi z svojim glasom spremljamo v mislih tisto lepo pesmico, ki jo je Marija pri Elizabeti zapela: „Moja duša poveličuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju, ker se je ozerl na nizkost svoje dekle; zakaj glej, odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi (Luk. 1, 46). Zdaj mi pa povejte, ali se zamore kristjan v duhu nazaj postaviti v čas Odrešenikovega prihoda, da bi se ne spomnil Marije, v kateri so se tako velike skrivnosti godile? Glejte! zato se zorne maše opravljajo v čast prečiste device Marije. Čeravno se pa zorne maše v čast prečiste device Marije opravljajo, se vendar le sveti dar ne nji, ampak le Bogu samemu daruje. Božji Marijni Sin se le samo Bogu Narvišemu zamore darovati, in se tudi pri zornicah le nebeskemu Očetu daruje, v zahvalo za gnade, ktere je Bog Mariji skazal, za slavo, h kateri jo je povzdignil, in posebno pa v zahvalo za zveličanja polne skrivnosti, ktere so se v Marii za nas godile. To pomenjajo besede, kader pravimo, da se

zorne maše opravljajo na čast prečiste dev. Marije. Vse molitve in berila pri zornih mašah nas opominjajo na to, kako so pravični starega testameta po Odrešeniku zdihovali in ga serčno zaželeli, in kako srečen je bil čas, ko je na svét prišel in je tamoto pregrešnost ravno tako iz cloveških serc pregnal, kakor ponočna tamota zbeži, kader zorna maša mine. Vse molitve pri zornih mašah zapopadejo v sebi prošnjo, da bi na priprošnjo sv. dev. Marije Jezus prišel tudi v naše serca, in da bi tamoto pregrehe iz njih pregnal.

S k l e p.

Pridite torej, ljubi kristjani z navadno gorečnostjo k zornim mašam. Nikar se ne ustrašite malih težav, ki so z obiskovanjem zornih maš sklenjene. Saj je advent čas pokore: Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se bliža; tako nas opominja cerkev v tem času. Zatiranje trupla, skrajšanje spanja, da v zgodni jutranji uri k lepi službi božji greste, obrnite za pokoro, saj še marsiktere pregreške na sebi imamo, za ktere se je treba pokoriti.

Da bote z večo gorečnostjo k zornicam hodili, pa premišlujte neskončno dobroto Sina božjega, ki nam jo je s tem skazal, da je v cloveški podobi na zemljo prišel. Tako premišljevanje bo serčno hvaležnost, gorečo ljubezen in svete občutljeje v naših sercih obudilo. Zato je sv. adventni čas ne samo čas pokore, ampak tudi čas veselja in nar lepšega upanja. Zato se v adventu Aleluja ne opusti popolnoma, kakor v postu, in pri zornih mašah se moli ali poje tudi angelska pesem Gloria in excelsis.

Vender pa dobro zapomnite, da naše molitve in zahvale za učlovečenje Sina božjega bi bile pomanjkljive, ko bi ne imeli želj, da bi Jezus na duhovno vižo v našem sercu rojen bil. Zato pri zornih mašah zdihujemo: „Rosite ga nebesa, in oblaki dežujte Pravičnega“. Bolj ko bomo po Njegovih gnadah zdihovali, toliko obilniši jih bo v naše serca razlil. Nič pa ni tako pripravno te želje po Jezusu v nas obuditi, kakor premišljevanje velike revščine, v katero nas je greh že pripravil, in v katero nas bo na vekomej pahnil, če se z Bogom ne spravimo. Da bomo pa iz svoje dušne revščine rešeni, pa

pribežimo k Mariji, ona je zgodnja Danica našega zveličanja, in pribežališče grešnikov. Ona je nekde Jezusa v Betlehemu rodila, ona bo s svojo prošnjo nam pomagala, da bo Jezus tudi v našem sercu rojen, in da bo v našo dušo prišel s svojo gnado. — Poslednjič se pri zornih mašah spomnimo svojih bratov in sester, posebno tistih, ki še v noči neverstva in v tamoti pregrehe in hudobije hodijo. Kličimo k Marii, da ona pri Bogu za nje prosi, naj se jih usmili in jih pripelje k luči resnice in pravice, da bo Kristus tudi v njih, in da bodo oni za Kristusa rojeni, da bodo živeli vekomej. Amen.

Pridiga za II. adventno nedeljo.

(Od potrebe pokore in od naših izgovorov o njej; gov. M. T.)

„Glejte, kateri se v mehko oblačijo, so po kraljevih hišah“. (Mat. 11, 8.)

V v o d.

„Človek se rodi k terpljenju“, je že nekdanj pregovor. In res z jokom pozdravimo pri rojstvu dolino solz, solzé se nam utrinjajo v očéh vse žive dni, s solzami se poslovimo na smertni postelji od svojih ljubih, in še le v grobu utihnejo naši zdihljeji, in v prahu černe zemlje se ušušé potoki naših solz. Kdo nam je vendar kratke dni življenja tako ogrenil? Oh, nesrečni greh je bil, ki je pozemeljski raj spremenil v ptujo deželo, cvetlice v bodeče ternje! In zakaj to? Zato, naj bi se spomnili, da se je treba za greh pokoriti, ne pa živeti po šegi tistih dobrovoljcev in lahkoživcev, ki v vžitek svetá utopljeni na nebesa pozabijo, svoje mesó in svoje strasti za gospode, svoj trebuh pa za Boga spoštujejo. To so tisti mehkužneži, od katerih Kristus pravi, da so po kraljevih hišah. Tisti pa, ki spoznajo, da je vse posvetno minljivo, in da so le za Boga in za nebesa ustvarjeni, se hrupu in šundru svetá odtegnejo, na tihem Bogu služijo, se za svoje pregreške pokoré in si zakladov nabirajo za nebesa. O da bi pač tudi mi bili med malim številom teh, katerih vse dela le proti nebesom merijo, katerih edina skerb je, da bi božji pravici že na tem

svetu zadostili za svoje grehe! Kako srečni bi bili potlej tudi mi, in kolika zala krona bi nas čakala po smerti, ako bi po zgledu spokornikov svoje ude zatirali, svoje meso krotili, sami sebe križali!

Ali to govorjenje je terdo, in redki so, ki ga umejo; zakaj nič ni človeku bolj neprijetnega, kakor to, kedar sliši od premagovanja samega sebe, od pritergovanja pri jedi in pijaci, ali od nakladanja drugih prostovoljnih pokoril. Vse bi rado, kakor po kraljevih hišab, mehkužno živelo. Zato ima svet izgovorov, da se mu ni treba pokoriti, zmiraj dovolj. Tem lahkoživkom in dobrovoljcom nasprot vam bom toraj danes dokazal

1. da smo vsi brez razločka dolžni spokorno živeti, in
2. da so zoper to prazni vsi naši navadni ugovori. — K temu poprosim zveste pazljivosti v prid vašim dušam.

Razlaga.

1. „Kristus je za nas terpel in vam zgled zapustil, da hodite po Njegovih stopinjah“ (I. Petr. 2, 21), so besede apostelnove. Kdo pa je Kristus, od katerega apostol pravi, da naj hodimo po Njegovih stopinjah? Kristus je „pot, resnica in življenje“; nobeden ne pride k Očetu, razun po Njem, ni je resnice razun Njega, in vsako življenje, če ni v Njem, je smert duše. Kristus je naš zgled, ker sam pravi: „Zgled sem vam zapustil, da tudi vi tako storite, kakor sem jez storil“ (Jan. 3, 15). Kristus je naš poveljnik, ki se je pred nas vse, kakor Gedeon pred Izraelce ustopil, rekoč: „Kar bote vidili mene storiti, to tudi vi storite!“ Pod bandero (zastavo) tega vojskovodja smo tudi mi prisegli pri sv. kerstu, se za tega del od svojega poveljnika Kristusa kristjani imenujemo, in usled tega spoznamo za njegove služabnike. Tam se odpovemo svetu in peklu, in storimo obljubo, do smerti hoditi v luči Njegovega sv. evangelija.

Kaj nas pa uči Njegovo sv. evangelje, in kaj nam pravijo Njegovi zgledi?

a) Pregledujte sv. evangelje, na kateri strani hočete, povsod bote dobivali nauke in povelja spokornega življenja, od

zatajevanja samega sebe, od krotanja in berzdanja svojih nag-njenj. Tu bote brali: „Kteri so Kristusovi, so svoje meso s hudobijami in poželjivostjo vred križali“ (Gal. 5, 24). Drugod bote slišali, če ne bote zatirali in dušili pregrešnih slast, da bote vsi otroci smerti, in le kdor nad njimi gospoduje, ima pravico do večnega življenja. „Če po mesu živite, so besede apostelna (Rimlj. 8, 13), bote umerli, če pa po duhu morite dela mesa, bote živeli“. Spet drugod bote slišali svarjenje Zveličarjevo, da ne hodite z oslepljenimi otroci tega sveta po cvetlicah, ampak z modrimi po ternji, ker so pota proti pogubljenju zložne in prostorne, proti nebesom pa tesne in polne spodtikljejev. „Pojdi notri, vam pravi (Mat. 7, 13. 14.), skozi oske vrata; zakaj široke so vrata in prostorna je pot, ktera pelje v pogubljenje, in veliko jih je, kteri po njej hodijo. Kako oske pa so vrata, in tesna je pot, ktera pelje v življenje, in malo jih je, kteri jo najdejo“. Le še spet vam bo pravilo, da se celo nar ljubšim stvarjem odpovejte za voljo Boga, če so vam priložnosti v greh in zavere v večno zveličanje. „Ako te tvoje desno oko pohujša, govori Kristus (Mat. 5, 29, 30), izderi ga in verzi ga od sebe; zakaj bolje ti je, da eden tvojih udov pogine, kakor da bi tvoje celo telo verženo bilo v pekel. In ako te tvoja desna roka pohujša, odsekaj jo, in verzi jo od sebe; zakaj bolje ti je, da eden tvojih udov pogine, kakor da bi tvoje celo telo verženo bilo v pekel“. In še drugod vam bo priporočalo, da ni zadosti, se odpovedati sladnostim sveta, da je kdo vreden Jezusov učenec biti; temuč je še treba grenkosti pričujočega življenja okušati. „Kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za meno, ni mene vreden“ (Mat. 10, 38.), so spet besede večne Resnice. In tako bi ne prišel danes do kraja, ako bi vam hotel vse tiste mesta sv. evangelija naštevati, ki govore od potrebnega morjenja in križanja samega sebe.

b) Kaj naj pa zdaj govorim od zgledov, ki nam jih je v posnemanje zapustil Sin božji? Če se Nanj ozrem pri Njegovem prihodu na svet, nas li ne uči pokorjenja v revnem hlevu, v jaslih in na terdi slami, izpostavljen zimi in mrazu? Že otrok se daruje v terpljenji in prelivanju kervi nebeškemu Očetu, in že otrok mora bežati v daljno

plujo deželo. Komaj v Nazaret pridši mora svojemu redniku v delavšnici od jutra do večera pomagati kruha služiti. In ko stopi za učenika med ljudstvo, ter pridiguje zaničevanje bogastva, časti in veselja, tudi sam živi v nar veči revščini, da nima svojega, kamor bi trudno glavo položil, in ko ga hoče ljudstvo po sili kralja imeti, zbeži neutegama od njih. Če priporoča gorečnost ali pogostno molitev, tudi sam prečuje v njej po cele noči. Oljska gôra kakor drugi kraji so priče Njegovih zdihljejev, Njegovih prošinj in solz, ki jih je pošiljal k Očetu za terdovratno ljudstvo. Če je oznanoval pritergovanje v jedi in pijači v zmago poželjivega mesá, pogledite, kako tudi svojemu telesu 40 dni in noči v puščavi ne privošči nar manjšega pokrepčanja! Se hočete poslednjič nad njim zgledovati ob Njegovi smerti, in vidite Njegovo s ternjem kronano in prebodeno glavo, vidite Njegovo bledo od terpljenja prežaljeno obličje, Njegovo razmesarjeno ledje, Njegove prevertane roke in noge, Njegovo s križa na zemljo tekočo kri, z malo besedami, vse, kar je nad njim, vam pravi, da ga ni večega pokorjenja, kakor je to, ki se mu je Kristus umirajoč za nas podvergel.

Po tem takem nam Kristusovi nauki, kakor Njegovi zgledi vsem brez razločka zapovedujejo pokoro; zakaj Njegovi učenci smo, in učenec ne more biti čez svojega učenika. Kdor bi rekel, da mu pokore ni treba, bi moral tudi spričati, da mu, če je prav kristjan, Kristusovi nauki ne gredo nič mar, in da tudi široki pót zločnosti, pót hudobij pelja v življenje. Kdo zmed nas pa, vas uprašam, zamore to od sebe reči? Veliko več moramo vsi spoznati, da nam je pokore treba ali, da zamoremo grehu zoperstati, ali pa, da za storjene zadostimo. Vsi skušamo, da meso in kri povesod sebo nosimo, in smo v vednih nevarnostih in skušnjavah. Vsi vemo, kako spriden in zapeljiv je svet. Vsem nam je znano, da ne moremo z zamašenimi ušesmi in zapertimi očmi po svetu hoditi, in moramo toraj marsikaj zoper svojo voljo viditi in slišati, kar je za naše serce globoko zasajena pušica. In če gremo še dalje, kdo je v stanu šteti vse svoje grehe brez spomina na té, za katerih voljo kraljevi prerok prosi: „Od skrivnih grehov

me očisti in zavoljo ptujih prizanesi svojemu hlapcu“; ne pomni, o Gospod, grehov moje mladosti!“ Oh, kdo vé, kolikrat pade iz slabosti, kolikrat iz prederznosti, kolikrat iz prevelikega zaupanja náse, kolikrat iz opuščanja dobrega, kolikrat po vnanjih občutkih, kolikrat po notranjih željah! Poglejte, tako naprej deremo čez valove Babilonskih vodá, vedno v nevarnosti potopljenim biti, tako s svetom vred v hudobiji tičimo, toraj nam je tudi pokore treba, da s svetom vred obsojeni ne bomo.

2. Toda neka nam prirojena goljufica naše prave sreče, namreč samosvoja ljubezen vé zmiraj za vgovore, vsako nadležnost, ki jej zoperno dé, s svojih ramen otresti. Toraj, ker nas tudi pokora kolikor toliko silo stane, se tudi pokori ustavlja. Zlasti ima dve vereji, za ktere se poprijemlje, in svoj prav terdi; od ene strani je svét s katerim se mora pečati, od druge pa stan, čegar krízi ali pa imenitnosti pokorjenja ne pripusté.

a) Pervi ugovor je tedaj ta, da je pokorjenje le za menihe, puščavnike in duhovne, ne pa za take, ki imajo sto in sto opravíl s svetom in slehern dan sto in sto skerbí zavoljo njega. Saj je bila zmiraj navada, pravijo, da si priprosti ljudje s pokoro niso silé prizadevali, temuč si kolikor mogoče, kratke dni življenja oslajševali. Če pa večidel tako delajo, mora že potlej prav biti. Tudi se mora, kdor s svetom živí, po svetu vreči in po njem ravnati, če hoče, da ga nimajo za neumnega, ali da ne veljá za pustnjaka“. Kaj ne, tako svét zdaj pravi. Ali, ljubi moji! ni vse zlato, kar se sveti, pa tudi ne vse gola resnica, kor se govori; „skušajte duhove!“ pravi sv. Pavel. Kdor pravi, da je pokora samo za menihe in za duhovne, tega bi jez vprašal, če je Kristus takrat, ko je to, kar sem poprej pravil, od pokore govoril, menihe in duhovne za poslušavce imel, ne pa z aposteljni vred ljudí iz vseh stanov? Če je pokora samo za menihe in duhovne, kako jo je mogel apostel Galačanom ali pa Rimljanom v svojih listih priporočati, ker ni bilo ne duhovnov ne menihov med njimi, ampak so bili ljudje iz mnogih stanov, kakor ste vi zdaj, ki so imeli vsakdanje opravila s svetom in vsakdanje skerbí zavoljo njega? Ravno tako izgovor, da si

sploh ljudje s pokoro silo ne prizadenejo, ne more obveljati; ker potlej bi morali z ravno to pravico terditi, da so opravljanja, goljufije, nesramnosti, prešestva, pijančevanja, maščevanja in drugo pripuščeno, ker ima vse to svet ravno tako sploh v navadi, kakor ima navado, da se za pokoro ne zmeni. Po tem takem moramo spoznati, da nas navada sveta gledé na pokorjenje kratko in malo ne opraviči, ali pa moramo od druge platí veljati dati, da smemo nar večé hudobije brez vse kazni doprinašati.

Pri tem toraj ni na to iti, kaj ljudje delajo, ampak, k čemu jih dolžnost veže. Ne šege svetá, ampak nauki in zgledi Kristusovi nam bodo sodniki. In kaj bi nam pomagalo, z drugo druhaljo in množico vred pogubljenim biti? Uprašajte grešnike Noetovega časa, če v valovih vesoljnega potopa pokončani še zdaj v peklú ne obžalujejo, da so z večino hudobnežev hudobni, ne pa z Noetovo družino pravični ostali. Uprašajte Sodomljane in Gomorce, če ne tulijo še zdaj v mlaki žveplenega ognja, ker so bili s hudobnimi, ne pa z Lotovo družino čisti in sramožljivi. Ti vsi so nam žalostne priče, kam zajde na posled, kdor misli, da se mora, ker med svetom žíví, po svetu ravnati.

Pa, zdi se mi, da bi me rad marsikteri s tim zavernil, „da tudi tisti, ki jih imamo za pobožne in pravične, skoraj ravno tako delajo, kakor mi. Drug drugega obiskujejo, se v gôstije vabijo, so dobre volje, igrajo in se radujejo. Če tim ni treba pokore, je tudi nam ni treba“. Na to rečem: Kolikor okoliščine in zdravje, kolikor duh v razvedrenje in telo za nove moči radovanja in kratkočasov potrebuje, to je vsakemu brez razločka pripuščeno; nobeden pa ni dolžen, da bi po farizejsko vpríčo svetá pokoro delal. In na skrivnem kdo te je sodnika čez svojega brata postavil? „Toraj ne sodite, da sojeni ne bote!“ Sicer pa, če ste prepričani, da taki, ki jih za pravične imajo, vendar le hudobno in brez pokore živé, vas to čisto nič ne izgovarja, temuč opominja, da ne po njihovih, ampak po Kristusovih zgledih ravnate.

b) Drugi vgovori izvirajo od stanu, ki pokorjenja ne pripustí. V tem ima skoraj vsak človek kakošen plašč, s katerim pokrije, ali vsaj vanj zagerne svoje slabosti. Ljudje

nizih stanov naštevajo svoje križe, svoje dela, svoje potrebe in pomanjkanja, svojo slabost in bolehnost, misleč, da jim drugih pokoril nikoli ni treba. Viši stanovi spet mislijo, da je v njih imenitnosti kaj takega, da spokorno življenje ni za nje, ker bi jih preveč ponižalo.

Tem, ki v potu svojega obraza vsakdanji kruh jedó, ali ga še s solzami namakajo; odgovorim, da je vse na tem ležeče, naj te pokorila, naj revščino, bolezní in vsakoršne križe s poterpežljivostjo in vdanostjo v voljo božjo, v spraven dar za svoje grehe, prenašajo. Če storé to, je njih življenje vedna in gotovo Bogu prijetna pokora, in le takrat bi jim bilo treba še drugih pokoril, če bi se njih posebna poželjivost ali navadne skušnjave s temi krotiti ne dale. — Kar pa zadeva više stanove, se nimajo pravice ne za voljo imenitnosti svojega rodu, ne zavolj bogastva, ali zavolj visoke službe pokorilom odpovedati. Zakaj pri vsem tem, kar so, so poleg svojega poklica kristjani; katerih dolžnost je, po Kristusovem evangeliji živeti. To evangelije pa ne dela nič razločka med škerlatom ali cunjami, med kraljevo ali beraško palico; temuč še celo od teh, ki jim je več talentov zročeni, več tirja, toraj tirja tudi več zatajevanja in pokorjenja, ker so bogastvo in časti zanje silno nevarno skalovje. Kristus na ravnost pravi: „Ložej je velbljudu iti skozi šivankino uho, kakor bogatemu priti v božje kraljestvo“ (Mat. 19, 24.). Iz tega vidite, da kakor nam je vsem pokore treba, tako so tudi zoper to prazni vsi vgovori svetá.

S k l e p.

Proč toraj z mehkužnim življenjem, ki se kristjanom ne spodobi. Spomnimo se, da smo udje tistega telesa, čegar glava je s ternjem kronana, in da se nam ni vojskovati pod banderom omehkuženega svetá, ampak pod kervavim banderom Kristnovega križa! Imejmo po zgledu sv. Bernarda svoje mesó za nar večega sovražnika, in sleherno jutro znovič nad njim vpimo: „Smerti je vreden; križaj ga, križaj ga!“ Amen.

Pridiga za god neomadežanega spočetja device Marije.

(Podoba tega praznika razložena; gov. M. T.)

„In prikazalo se je veliko znamenje na nebu. Žena oblečena s solncem, mesec pod njenimi nogami, in krona z dvanajstimi zvezdami na njeni glavi.“
(Skrivno razod, 12, 1.)

V v o d.

„In prikazalo itd.“ To čudno prikazen popisuje sv. evangelist Janez v skrivnem razodenji; in cerkveni učeniki jo po pravici obračajo na Marijo. Marija je tista žena, ki je oblečena s solncem, ker je obdarovana od Boga z vsemi tistimi milostmi, s kterimi je zaslužila v svojem deviškem telesu spočeti Njega, ki je „Solnce Pravice“, in s kterimi je bila vredna spoznana, Ga nositi pod svojim sercom, Mu biti porodnica in mati. Marija je tista žena, ki je oblečena s solncem, ker je večja lepota njenih čednost, kakor vseh pravičnih stare in nove zaveze; ona razsvetljuje zemljo s svojo častitljivostjo, ter jo oživlja in ogreva z mogočnostjo svojih priprošinj. Mesec ima pod nogami, ker pri njej nista nič zamogla ne svet, ne pekel. Krono z dvanajstimi zvezdami ima na glavi, ker je prejela v nebesih nar večo čast, da je postavljena nad vse verste zveličanih duhov, zdaj kraljica nebes in zemlje. Po tej prikazni sv. Janeza je toraj sv. cerkev povzela in na Marijo prenesla tisto podobo, ki vse ob enem kaže, kar se dá velikega, skrivnostnega, tolažljivega, podučljivega in spodbadljivega od Marije reči; ta podoba je podoba Marijnega neomadežanega spočetja. Pod to podobo časté Marijo križem svet; shranjena je skoraj v vsaki katoliški cerkvi, lepota skoraj sleherne kerščanske hiše, posest, veselje in češčenje vsake kerščanske device. To podobo nosijo po več krajih dekleta, kakor nar lepše bandero svojega devištva, v belih oblačilih očitno za procesijami, in veliko cerkev je po svetu, da ta podoba zaljša danes njih velike oltarje. V čast današnjega praznika se obhaja osem ali devetdnevna pobožnost, pri kteri

62
65
30

je ta podoba deviške Porodnice vsa s cveticami opletena in od lučice pri luči, kot ponočni nebez, krasno razsvetljena.

Tudi vi, kristjani! imate ali sami doma, ali vsaj v cerkvi to podobo pred očmi. Pa li veste, kaj da ta podoba prav za prav pomenja? Marsikteremu, ki tega še ne vé, bom potem takem danes ustregel, če mu pomen podobe Marijnega neomadežanega spočetja ob kratkem razložim. Tedaj rečem, da pomenja 1) skrivnosti sv. vere, 2) nas uči tolažljive resnice, in 3) nam priporoča nar lepše čednosti kerščanske popolnosti.

Od tega vam bom na dalje govoril pod Marijnim maternim varstvom, in v imenu tega, ki je od nje rojen, v imenu Jezusa Kristusa.

Razlaga.

Podoba neomadežanega spočetja je taka le: Marija stoji po koncu na krogli zemlje, in okoli zemlje se ovija kača z jabelkom v ustih. Z eno nogo stoji na kačini glavi, pod drugo ima mesec. Nje pogled je proti nebesom zamaknjen, in roke so, ali sklenjene ter obrnjene na kviško, ali pa derži v desnici lilijo, in levica počiva na persih. Belo je nje oblačilo, višnjev in ves v gubah njeni plašč, in okoli glave ima zalo krono iz 12 zvezd. — Kolikorkrat vidite to podobo matere božje, pravite, da se spomnite njenega neomadežanega spočetja. Zlasti pa pomenja 1. tri velike skrivnosti naše svete vere.

1. Krogla zemlje, ovita s kačo z jabelkom v ustih, je prva teh skrivnost. — Vse ljudstva nekdanjih časov so imele to prepričanje, da hudega, ki se greh imenuje, z začetka človeštva ni bilo, temuč je moralo po kakošnjem pregrešnji človekovem proti nar višemu priti na svet. Modre glave so tedaj skozi vse čase neprenehoma preiskovale, kje naj bi to hudo imelo začetek; ali vsi so zašli ti v té, drugi v druge zmote in prazno je bilo vse modrovanje, kjer je skrit ključ do te resnice. Ker so bile pa tukaj človekovi pameti postavljene meje, je njegovemu radovednemu spoznanju na pomoč prišlo razodenje od zgoraj, ki se je pa le pri izvoljenem ljudstvu božjem ohranilo. In to razodenje nam razjasni, da

je Bog s prvega stvaril dva človeka, sveta in pravična, neumerjoča na duši in po telesu. Postavil ju je na zal vert, kjer od potú in terpljenja, od križev in bolezni nista nič vedela, in namenjena bila, to brezimno in še večjo srečo na večno uživati, ako bi se bila v poskušnji s prosto voljo dani zapovedi božji podverгла. Ali eden zaverženih angelov, nevoščljiv Bogu za toliko čast in ljudem za toliko srečo, v podobu kače privabi Evo do drevesa in jo s svojimi zvižacami pripravi, da prepovedanega sadú okusi, ga še Adamu dá in — greh je storjen. Sreča Adamova in naša je zaigrana za vselej; raj je spremenjen v dolino solz in zdihljejev; greh je porodnik brezštevilne armade dušnih in telesnih zlegov, on porodnik grozovitne smerti. „Kakor je po enem človeku, pravi apostel (Rimlj. 5, 12), greh prišel na svét in po grehu smert, tako se je smert razšla na vse ljudi, ker so v njem vsi grešili“. „Po grehu enega samega je prišlo nad vse ljudí prekletstvo, in po nepokorščini enega jih je grešnikov postalo veliko“ (5, 18).

Kolikorkrat toraj podobo neomadežanega spočetja device Marije vidite, vas okoli zemlje ovita kača z jabelkom v ustih spominja a) skrivnosti izvirnega greha in ž njim sklenjenih žalostnih nasledkov. Ta skrivnost od izvirnega greha je pa poglobitni steber naše sv. vere, da, če tega omajamo, se strese, če tega poderemo, zgromí v razvaline vse poslopje keršanstva. Brez tega spoznanja bi bil človek veliko na slabšem, kakor živina, bil bi sam sebi nar večja uganjka in nerazrešljiva zastavica.

„Na tej krogli zemlji stoji Marija z desno nogo na kačini glavi“. To je druga verska skrivnost te podobe. Po storjenem grehu je sicer morala priti zaslužena kazen; ali Bog je po svojem usmiljenji zavoljo mogočnosti množenja človeškemu rodu prizanesel, in mu iz njegovega zaroda Odrešenika obljudil, ko kači reče: „Sovraštvo bom naredil med tebo in ženo, in med tvojim zarodom in njenim zarodom, ona ti bo glavo sterla, in ti boš njo v peto zalezovala“ (I. Moj. 3, 15). Iz njenega zaroda, pravi bo prišla žena, pri kateri ti ne boš nič zamogla. Ta bo rodila sinu, po čegar smerti ti bo odvzeta tvoja moč. Toraj nas ta podoba b) spominja na skrivnost

odrešenja po božjem Sinu, ker ta žena, ki je kači glavo sterla, je Marija, od ktere je rojen Jezus, ki je imenovan Kristus. Od ravno te žene govori pri preroku Izaiji (7, 14.): „Glej, devica bo spočela in sinu rodila“. Zato vidite na podobi Marijo, kakor devico, ker je devica od sv. Duha spočela, devica rodila, devica, če prav mati, tudi po porodu ostala.

In c) tretja skrivnost sv. vere povzeta z današnje podobe pomenja, da je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta, nikoli ne en trenutek pod oblastjo satana, toraj precej v prvem trenutku svojega bitja v maternem telesu sv. Ane od Adamovega greha izvzeta zavoljo te neizrekljive časti, ker je v svojem telesu Sinu božjega nosila, je tedaj morala njeno telo že koj pri njenem spočetju biti posoda brezmadežna, posoda vse svetosti. Zato pravi sv. Janez Damaščen: „V ta raj kača prihoda ni našla“. In sv. Jožef, spoznovavec, terdi, da je celo smert pred Marijo stala omamljena in je stermela. Toliko bolj smemo mi to visokost Marijno spoznavši stermeti, če ženina samega v visoki pesmi slišimo čuditi se lepoti svoje neveste, rekoč: „O kako lepa si, prijateljica moja! kako lepa si, in madeža ni na tebi!“ Na vse te skrivnosti sv. vere nas tedaj opominja podoba današnjega praznika.

2. Nas ta podoba uči tolažljivih resnic. Marija stoji na zemlji, mesec je pod njeno nogo, obdana je z vsemi znamenji časti in nebeških milost. To, ljubi kristjan, pomenja lepoto vsako po veri na Kristusa opravičene duše, in tudi Marija je do nar više stopinje časti in nar večega bogastva gnad le po Kristusu prišla. Mesec, podoba spremenljivosti, je pod njeno nogo, ker je bila že od vekomaj od Boga zvoljena, biti nar čistejša, deviška mati Njegovega Edinorojenega, od vekomaj zvoljena, biti v vseh nebeških demantih lesketajoča in z vsem nadangelskim lepoticjem ozaljšana nevesta sv. Duha, da se vse trume zveličanih pri njenem prihodu z občudovanjem vprašujejo: „Kdo je ta, ki vzhaja, kakor jutranja zarija, lepa kakor luna, zvoljena kakor solnce, mogočna, kakor v boj postavljena vojska?“ Zato jo že angel Gabriel pozdravi: „Češčena Marija, milosti polna!“ In od sv. Duha napolnjena sama pôje: „Moja duša poveljuje Gospoda, in moj duh poskakuje v Bogu, svojem Zveličarju, ker se je ozerl na niz-

kost svoje dekline; zakaj, glej! odslej me bodo srečno imenovali vsi narodi zemlje“ (Luk. 2). In res ne le ena žena zmed množice, ampak vse ljudstva in v vseh jezikih se ponavljajo njene besede: „Pač blagor telesu, ki je tebe nosilo, in persom, ki so tebe dojile“. Kader toraj ugledaš to Marijino podobo, si zamoreš v svojo tolažbo misliti: Sicer Marije v tej visokosti nisem v stanu nikoli doseči. Ali kakor jo je Marija dosegla po Jezusu, tako sem tudi jez po temnjenem Sinu postal otrok božji, dedič nebeški, sodedič Kristusov. Ne ta svét, ne minljive bogastva, nič, kar je minljivega pod mescom, ni mojega, temuč moj delež je nad mescom, je neminljiv, je večni, je nebešk. Ako po tem hrepenim in tečem po ograji svojega življenja, bom tudi jez v svatovskem oblacilu zasluženih gnad sedel in se veselil Jagnjetovega, ženitovanskega obeda.

Tega se smem toliko bolj nadjati, ker vidim na podobi današnjega praznika Marijen pogled proti nebesom zamaknjen, in roke v molitvi sklenjene in obrnjene na kviško. Vse to mi namreč daje novo tolažbo, rekoč: Marija je naša srednica, naša besednica, naša pomočnica. Njena prošnja za nas pri sinu ne more nikakor zaveržena biti. Ko je Betzabeja mati pred svojega sina Salomona kralja prišla, in ga za svojega sinu Adonija nekaj prosila, je Salomon iz spoštovanja do nje s svojega sedeža ustal, jej šel naprot, se jej globoko priklonil in jo na drugi sedež, na svojo desno posadil ter rekel: „Prosi, ljuba mati, česar hočeš, ne spodobi se, da bi ti kaj odrekel“. Če je pa Salomon svojo mater uslišal, in če pri dobrem in hvaležnem sinu materna prošnja še zmiraj nar več zamore, mar Marijna prošnja pri njenem nar boljsem in nar hvaležnišem Sinu ne bo vsega zamogla, česar le hoče? Zato, ljubi moji! kličimo jo s pravim, otroškim zaupanjem, zakaj ona ima po besedah sv. Gregorja Nisenskega nepremagljive moč, in brez dvoma morajo biti opravičeni in zveličani, pravi sv. Ambrož, na ktere Marija oberne svoje oči, in zanje prosi pri Gospodu. Tudi mi se jej priporočujmo dan za dnevom, kakor sv. Bernard: „O kraljica, o srednica, o gospa naša! s svojim Sinom nas spravi, svojemu Sinu nas priporoči, svojemu Sinu nas izroči“. In to prošnjo ponavljajmo, kolikorkrat ugledamo mi-

ljeno podobo njenega spočetja, ki je, kakor vidite, res tolažnica naših serc.

3. Poslednjč nam ta podoba priporoča nar lepše čednosti kerščanske popolnosti. — Kaj ne, Marija stoji z eno nogo na okoli zemlje oviti kači, pod drugo ima mesec. Ali nas ne učí s tim, da naj meso, svet in hudobo premagujemo, in tako gospodujemo nad grehom, da homo mi njega, ne pa, da bi on nas deval v sužnost? Okoli zemlje ovita kača ti pa tudi pravi, da ta naš sovražnik še zmiraj, kakor rijoveč lev, okoli hodi, povsod nastave prepreja, in še zmiraj sladko jabelko v ustih nosi, ter se ti prilizuje, da bi ga zavžil. „Vojskovati se nam je še zmiraj, kakor apostelj (Efež. 6, 12.) piše, ne le zoper meso in kri, ampak tudi zoper poglavarstva in oblasti, zoper gospodovavce tega tamnega sveta, zoper hudobne duhove v podnebjí“. Zato glej na tej podobi britke nasledke greha, spomni se zvijače satanove in slušaj Marijo, ki ti pravi: „Nikar jej ne upaj! steri jej glavo! Ravno tako, kedar te svet vabi, te njegovo veselje in bogastvo mika, poglej mesec pod Marijno nogo; na minljivo, nečimerno se opira. Svét jej je le za podnožje, s kterega se zamore povzdigniti k večni časti. To te učí svét in vse svetove zaničevati, „dobrote tega svetá, kakor apostelj pravi, tako uživati, kakor bi jih ne vžival“, tako iti skozi časno, da večnega ne zgrešiš. Tako pod Marijno brambo zoperstoj satanu, in srečno zmaguj svét in samega sebe. Da pa v tem boji ne omagaš, glej Marijno krono iz 12 svitlih zvezd, in spomni se, da je tudi tebi pripravljena krona pravičnosti, če boš ostal stanoviten do konca!

Marijno oblačilo je belo; v desnici derží lilijo, in levica jej počiva na deviških persih, tem neomadežvanem prebivališči sv. Duha. Taka, vidite, je devica, taka je nedolžnost in pobožnost. Kdo bi se nehoté ne spomnil besed sv. pisma; „Kako lep je čist rod, ki se v čednostih sveti! Večen je njegov spomin in ima hvalo pri Bogu in pri ljudeh“. V tej podobi, keršanske dekleta! vam kliče Marija: „Mene posnemajte, in zvolile ste si nar boljši del, ki vam ne bo odvzet“. Ona vas pa tudi učí, kako prejete gnade ohraniti. Njena na persa položena levica pomenja molčečnost, modrost in sramož-

ljivost v vsem obnašanji. Te čednosti morajo biti varhinje čistosti. Na persih počivajoča roka pa tudi pomenja pri Mariji Njeno pobožnost in notranjo zbranost duha, ki naj bi še v vas ogenj božje ljubezni, vedno zamišljenje v nebeškega ženina, veden spomin na Boga ohranovale; to po besedah aposteljnovih, ki pravi: „Devica misli na to, kar je božjega, kako bi Gospodu dopadla, in mu dušo in telo posvetila“. Toraj, kerščanske dekleta! učite se od podobe današnjega praznika čistost ohraniti, nedolžnost ljubiti, poštenim in sramožljivim biti. Ucite se, kerščanski stariši! nedolžnost, ki je nar večji zaklad, pri svojih otrocih prav ceniti, in njih serca naj vam bodo svetišča, ktere ste pri zgubi svoje duše dolžni varovati vsega oskrunjenja in osramotenja. — Ko je oče učenega Origena tako svojega sina še otroka enkrat spijočega našel, vpre svoj pogled na otrokove rahlo dihajoče persa, jih poljubi in reče: „Te persa so živo svetišče sv. Duha“. Oh! ako bi starši dan danes toliko spoštovanje imeli do takih svetišč sv. Duha, gotovo bi veliko manj hčer in sinov po zadolženji staršev čistost in nedolžnost in s tem ljubega Boga zgubilo iz svojih serc!

Okoli tega belega oblačila je Marija z višnjevim, gubastim plaščem ogernjena, ki jo tako rekoč varuje, da si belega oblačila ne omadežuje. Višnjeva je barva pokore, v kateri je Marija, in v kateri mora vsaka kerščanska devica ostati do smerti. Višnjevi, gubasti plašč pomenja ponižnost, podlago vseh čednost in pravo prijatlico čistosti, zakaj napuhnjem se Bog zoperstavlja, in le ponižnim deli svojo gnado. V ponižnosti je začela Marija komaj 3 leta stara v tempeljnu Bogu služiti, v ponižnosti je storila Marija obljubo devištva, v ponižnosti je sprejela po angelu oznanjenje, da bo mati Sinu božjega; v ponižnosti je rastla od čednosti do čednosti. Ponižnost jo je ohranila čisto, ponižnost jo s prebodenim sercom pod Kristusovim križem po koncu zderžala. Ponižnost jej je pa tudi na glavo postavila krono iz 12 zvezd. — Tako tudi vé, kerščanske hčere, čez belo oblačilo nedolžnosti in deviške čistosti oblecite višnjevi Marijini plašč ponižnosti. Z njim v vsi pokorščini pokrivajte dela svoje pobožnosti, vanj skrivajte zarudele lica, če prejimate hvalo ali zasramovanje! V tem

višnjevem oblačilu pokore preterpите vse zasmehovanje hudobnega sveta, da bote tudi vé s pravim posnemanjem Marijinih čednost kdaj deležne njene zale, nebeške krone!

S k l e p.

To, ljubi moji! so skrivnosti sv. vere, resnice naše tolažbe in čednosti kerščanske popolnosti, ki nam jih kaže podoba Marijnega neomadežanega spočetja. Če toraj to podoba na vratu nosite, ali jo imate na paternoštru, poljubite to drago svetinjo, in spomnite se današnjih naukov, ktere splovnovavši bote zares pravi Marijni rejenci, in ona vaša ljubeznjiva mati, od ktere se še nikoli ni slišalo, da bi bil kdo pogubljen, kdor je njo klical na pomoč. Zato tudi mi ne z jezikom, ne s sercom ne nehajmo klicati: „O kraljica, brez madeža izvirnega greha spočeta, prosi za nas“, da bomo enkrat še mi, tvoji otroci, tam, kjer si ti, naša ljubeznjiva mati! Amen.

Pridiga za 3. adventno nedeljo.

(Dvojna zmota zastran spovedi; gov. J. Sk.)

„In je povedal in ni tajil, in je povedal: Jaz nisem Kristus“. (Jan. 1, 20.)

V v o d.

O kako lepa je pač odkritoserčnost Janezova. Judje, slišati, kaj da se vse od njega pripoveduje, pošljejo nektere iz med njih ga vprašat, kdo da je. Tukaj jim on odgovori: On je povedal in je rekel: Jaz nisem Kristus. — O naj bi tudi vsak kristjan, kader pred spovednikom klečf, se z Janezovo odkritoserčnostjo spovedoval. Toda namesto toliko potrebne odkritoserčnosti — oh, koliko prikrivanja, koliko zvi-jač, koliko praznih zgovorov, koliko hinavščine pač ne najdemo med kristjani pri tem tako svetem opravilu! Kader človek po sv. kerstu z grehom gnado božjo zapravi, ne more drugac odpuščanja zadobiti, kakor po zakramentu sv. pokore. Toraj pa tudi naša skerbna mati, sv. kat. cerkev močno želi, da bi ta sv. zakrament prav pogosto prejemali, ja clo zapo-

ved je dala, vsaj enkrat v letu se spovedati. Kaj pa mi? Ali komaj enkrat v letu k spovedi gremo, ker ravno moramo, in ker se ljudi sramujemo, da bi se nad nami ne razgledovali, in se zgovarjamo, da, če tudi večkrat k spovedi ne gremo, vunder precej greh vselej obžalujemo, kadarkoli kterege storimo. Ali pa se scer večkrat spovemo, toda brez vse žalosti, ter mislimo, da je k odpuščanju grehov že sama spoved zadosti brez žalosti in terdnega sklepa poboljšati se. Toda obedvoje je zmota; sama žalost brez spovedi ni zadosti, kakor tudi sama spoved brez žalosti ne. Od te dvojne zmote vas želim dans prepričati, torej rečem:

1. Sama žalost (samo kesanje) brez spovedi k odpuščanju grehov ne zadostuje in

2. tudi sama spoved brez žalosti (kesanja) ne.

Kar hočem skazati v imenu Jezusa, našega Odrešenika.

I. D e l.

Žalostno je, pa vender le resnično, da se takih ne manjka, ki mislijo, da spoved ni potrebna, in da se človek lahko z Bogom spravi, ako le grevengo obudí. O strašna zmota. Zakaj: kdor smerten greh na sebi ima, se mora spovedati, ker sama žalost še ni zadosti, ga greha očistiti. Le preberimo sedmi stavek XIV. seje Tridentinskega cerkvenega zbora, kateri pravi: Kdor pa terdi, da v odpuščanje grehov v zakramentu sv. pokore po božji naredbi ni potreba, se vseh in vsakega, tudi naj skrivnejšega smertnega greha, ki se ga je po pridnem spraševanju vestí spomnil, spovedati, naj bo preklet! Nadalje sv. cerkveni zbor tudi še ukaže, da je po božji postavi tudi vsaki zavezan, se ne le vseh in vsakega smertnega greha, kterege si je svest, po njegovi sorti obtožiti, ampak tudi po številu in okoljščinah, ki greh ali povišujejo ali zmanjšujejo.

In to skaže sv. cerkven zbor ne le iz sv. pisma, ampak tudi iz ustnega sporočila. a) Pervič tedaj iz sv. pisma: Svojim apostelnom je Jezus izročil ključe nebeške, njim in njih naslednikom je dal oblast odvezovati in zavezovati, grehe odpuščati in priderževati (Mat. 16, — ibid. 18, — Jan. 20). — Ker jim pa z oblastjo grehe odpuščati ni dal tudi daru vsega-

vednosti, je očitno, ko beli dan, da se je moral grešnik svojih grehov sam obtožiti, ako so se hotli prav poslužiti te oblasti, ter iz grešnikovega obtoženja in drugih okoljšin skleniti, ali je sv. odveze vreden, ali ne. Tega pota se je cerkev držala od nje prvega začetka, in se ga derži tudi še dan današni, kar se skaže nadalje b) tudi iz ustnega sporočila. Vse pisma sv. cerkvenih učениkov nam to spricujejo. In išči ga kar ga hočeš ali stoletja, ali papeža ali cerkvenega zbora, kateri bi bil kristjanom dolžnost se vsakega smertnega greha spovedati naj prvi vsilil, ne boš ga našel; kar je očitno znamenje, da ima toraj v Jezusovem povelju svoj začetek. Ja, tako imenitna, tako gotova, tako ojstra je ta zapoved, da clo kralje in cesarje, mašnike in škofe, ja clo papeža samega veže se spovedati, ako bi bil v smertni greh zašel.

In glej, vender se še takih ne manjka, ki terdno mislijo, da obudjenje popolnoma žalosti (grevenge) že zadostuje v odpušcanje grehov; da je zadosti, ako clovek le z Davidom zdihuje: „Grešil sem pred Gospodom!“ če se zraven svojih grehov tudi ne spové. In da bi to svojo misel dopricali, se sklicujejo clo na besede Tridentinskega cerkv. zbora od popolnega kesanja govorečega. — Toda, preljubi kristjan! kaj misliš, zakaj je pač Kristus apostelnom in njih namestnikom izročil ključe nebeške? Ali bi ne bilo silno nespametno, komu ključe kake ječe izročiti, z dano oblastjo, po sorti hudobije nektere jetnikov izpustiti, druge pa še v ječi obderžati, ko bi pa pri tem eden ko drugi pri kakih stranskih vratih lahko vtekel. Ko bi bil Kristus postavljenim aposteljnomo na tako vižo nebeške ključe izročil, ali bi se to ne reklo, jih imeti v zasmehovanje? Ali bi se jim ne bil vsak hudobnež v zobe smejal? Res, prijatli moji! res je, kar cerkev od moči popolnega kesanja ali grevenge uči, in nikdar vam ne morem zadosti priporočiti, večkrat obujati jo. Tako močna je, da kader clovek se spovedati priložnosti nima, in se mu smert bliža, ga tudi brez spovedi z Bogom spravi, ter vseh grehov očisti. Toraj naj se pa tudi nobeden spat ne vleže, preden je ne obudí. Veliko je že šlo živih in zdravih na počitek, ki zjutraj niso več ustali: smert jih je nenadama vzela iz tega

sveta! O strašna misel! ko bi bili brez popolnega kesanja šli iz tega sveta, ter zamerli v smertnih grehah.

Toda, ali nas pa tolika moč popolnega kesanja v smertni nevarnosti že tudi od dolžnosti se spovedati odveže? Nikakor ne! Poslušajte: Kerst želja tudi v drugem ne obstoji, kakor v popolnem kesanju s terdno voljo in serčno željo, kerst vode prejeti, ter vse to dopolniti, kar je Bog človeku dopolniti ukazal v dosego zveličanja. Ko bi pa nekerščeni človek popolno kesanje obudil z mislijo, da se kerstiti ne bo dal; ali pa, ko bi mu scer časa in priložnosti, se kerstiti dati, ne manjkalo, bi se le vender kerstiti ne pustil; kaj porečete, ali bi smel tak človek upati zveličan biti? Nikakor ne! Pa bi znal kdo reči: kako je to, saj je vender popolno kesanje obudil? Jaz pa pravim, da ga ni. Kdor nima terdne volje, potrebnega od Boga samega zapovedanega pripomočka se poslužiti, ali kdor ga clo zaverže, popolnega kesanja ne more imeti. Popolno kesanje imeti in pa ob enem voljo, mu v kaki imenitni reči pokorščino odreči, se pravi z rešetom vodo zajemati. — Spoved pa je, kakor sem skazal, vsakemu, ki v smertni greh zaide, tako potrebna, kakor kerst nekerščenu. Kdor priložnost ima, se kerstiti dati, in se le vender kerstiti ne da, se zastonj zanaša na popolno kesanje, in se bo pogubil. Ravno tako: kdor priložnost ima se spovedati, in se vender spovedati noče, se zastonj zanaša na popolno kesanje, ter samega sebe goljfuje in v pogubljenje pelje. — Da je popolno kesanje o smertni nevarnosti, kader grešnik priložnosti nima se spovedati, v odpušcanje grehov zadostivno, ne tajim, kakor sem že popred omenil. Toliko pa le vender rečem, da pravo popolno čeznatorno žalost obuditi, in obuditi ob času, kader časa več ni, ni ravno lahka reč; in ako Bog takemu človeku, ki je vse svoje žive dni v smertnih grehah preživel, se pokoriti da, je to poseben čudež milosti božje. Toraj je in ostane resnično, da žalost brez spovedi v odpušcanje grehov ne zadostuje, in potem pa še tudi pristavim: da spoved brez žalosti človeka ne reši pogubljenja.

II. D e l.

Sv. vera nas uči, da je prava čeznatorna grevenka v odpuščanje grehov in spravo z Bogom zadostna, toda, le takrat, kader človek scer voljo ima spovedati se, ne pa priložnosti in se mu smert približuje, spovednika pa ni pri rokah. Morebiti je pa tudi sama spoved brez grevenge v odpuščanje grehov že zadostna? Ni ne: brez notranje čeznatorne grevenge je ni a) prave pokore, b) ne veljavne spovedi, in c) ne zaslužljivega zadostenja.

Brez notranje čeznatorne žalosti je ni a) prave pokore. Kaj je pokora, če si jo ne mislimo kakor zakrament, ampak kakor čednost, ktera grešnika pripravlja (zmožnega stori), sveti zakrament vredno prejeti? Po razlaganju angelskega učenika Tomaža Akvinskega (p. 3, 9, 85.) je ta pokora rado-voljno obžalovanje grehov, sklenjeno s terdnim sklepom, si tistega iz serca iztrebiti, ga zatreti in zanj zadostiti, ker je razžaljenje naj svetejšega Boga. Potem takem tedej še ni zadosti, grehu samo slovo dati, in ga kakor kaj škodljivega sovražiti; treba je tudi sovražtvo do greha zediniti z notranjo, čeznatorno žalostjo. Ni zadosti, greh le zato sovražiti, ker je že po svoji natori sovražtva vreden, gnusoben in je zoper zdravo pamet: ampak sovražiti ga moramo sosebnno zato, ker je razžaljenje božje, razžaljenje najvišega, najljubeznjivšega Očeta v nebesih; k temu in takemu sovražtvu nad grehom je pa še treba si vse prizadevati, greh iz serca s korenino vred izrupati in zamoriti, ter tudi za Bogu storjeno razžaljenje po svoji moči zadostiti.

Poslušajte, kaj Gospod Bog po svojem preroku Ecehielu govori: On ne pravi le samo: Spokorite se, in pokoro delajte, ampak ludi razločno pove: Storite si novo serce in novega duha (18, 31). S tem hoče reči: Ljubite, kar ste poprej sovražili, in sovražite, kar ste poprej ljubili. Ta spreobnritev serca, to notranje sovražtvo greha je naj potrebniša lastnost in tako rekoč duša pokore; tedaj: Stvarite si novo serce in novega duha. Ker je namreč serce po besedah sv. Krizostoma korenina pregrehe, vir hudobije, in serce sladnost pregrehe naj bolj občuti, se mora tudi spokorjenje v sercu

pričeti; toraj mora pred vsem drugim serce od žive čeznatorne žalosti se užgati (prebodeno biti). „Naj prvo je serce hudobno“, pravi Tertulian (Lib. de poenit.); „toraj mora tudi serce naj prvo občutiti kazen, žalost in potrenje“.

Kakor pa brez spreobernenja serca, brez čeznatornega sovražtva nad grehom ni nobenega pravega spokorjenja, tako tudi brez spreobernenja serca in brez čeznatorne grevinge ni b) nobene veljavne spovedi. Dobro me zastopite: Spoved brez serčnega sovražtva nad grehom, brez notranje čeznatorne grevenge ne velja nič, je neveljavna. Živ zgled tega nam je kralj Savelj. Kralj Savelj je bil zoper božje povelje, ki mu ga je prerok Samuel oznanil, ravnal, in se tako Bogu nepokornega skazal, ker je Amelekitarskemu kralju prizanesel. Tedaj stopi prerok v pravičnem serdu pred nepokornega kralja in mu nepokorščino očita. Savelj se poniža, ter svojo nepokorščino spozná, rekoč: „Grešil sem, ter sem ravnal zoper povelje Gospodovo in zoper tvoje besede; ljudstva sem se namreč bal, in njega glas poslušal“ (I. Reg. 15.). Glejte, kako odkritoserčno se tu kralj svojih grehov obtoži. Ali mu je pa tudi Gospod Bog odpustil? Pojdi mu reče Samuel, in Bog, ki ti je zmago nad sovražnikom dodelil, kterega si pa s svojo nepokorščino razžalil, se od tvoje grevenge omečiti ne bo dal; zakaj on je Bog in ne človek. To se pravi: Človek bi utegnil s tvojimi besedami zadovoljen biti, toda Bog, ki tudi oserče človekovo pregleda, ne najde pri tebi še nobene resnične volje, nič odkritoserčnosti, nič pravega sklepa poboljšati se; toraj se pa tudi zastonj na odpuščenje zanašiš.

Kaj pa je Bog v sercu tega nesrečnega kralja zagledal, da ga je vendar le zavergel? To, kar ne ravno poredko v naših sercih zagleda. Vidil je v njegovem sercu samopridnost, častiželjnost in strah pred kaznijo. Savelj se je scer svojih grehov obtožil, toda prave žalosti nad njimi ni imel; zakaj ne žalost nad razžaljenjem božjim, ampak strah kraljestvo zgubiti, ga je k temu spoznanju primoral. Ni mislil, kako da bi se bil z Bogom spravil, ampak le na to je gledal, kako bi bil veljavo in čast pred ljudmi ohranil, kar iz njegovih

besed lahko posnamemo, ki jih je Samuelu govoril, rekoč: „Grešil sem scer, toda spreglej moj greh, in me pred ljudstvom v časti imej.

To nam je v resnici prav živ zgled, kako tudi še današnji marsikteri kristjan s spovedjo in pokoro ravnajo. Pridejo scer vsi plahi in se sramovaje k spovednici, se obtožijo svojih dušnih rev, toda poterto serce, polno notranje čeznatorne žalosti pozabijo seboj prinesiti. Le zato jim je bolj mar, peklečo vest v spanje zazibati, kakor pa upokojiti si jo s pravo žalostjo. Nekteri pa še clo zato k spovedi pridejo, da bi od drugih med mlačne kristjane ne bili šteti, ali pa zato, da bi jih drugi zato hvalili in čistili.

O večni Bog! kako napak pač vsi taki ravnajo, in naukom sv. vere naravnost nasprot. Oni scer vedó, da jih le prava pokora zamore rešiti večnega pogubljenja, in da po nauku sv. vere prava pokora le v tem obstoji, da se s serčno, čeznatorno žalostjo in resničnim sovražtvom greha odkrito-serčno svojih grehov obtožijo, in vender se le hlinijo in pokoro hinavščujejo. Boljši bi bilo takim hinavcom, da bi se nikdar ne spovedali, kakor pa da božji rop za božjim ropom doprinašajo, in tako greh na greh nakladajo. Kakor je namreč božji rop, če kdo pri spovedi nalašč kak smerten greh zamolči, tako je tudi spoved neveljavna, in se sme božji rop imenovati, če ji manjka sovražtva nad grehom in prave čeznatorne grevenge.

Toda še več rečem: c) Tudi vse zadostenje je brez zasluženja, dokler grehov iz serca ne obžalujemo, iz serca ne sovražimo. Preden hočeš za greh zadosti storiti, se moraš pred vsem drugim greha znebiti. Kako pa se boš greha znebil, kako odpuščanje greha zadobil, ako ti serčne grevenge manjka? Poprej sem skazoval, da je grevenga bistveni potreben del pokore, in da brez nje vse pokorila, in tudi nar ojestrejše spokorne dela nič ne pomagajo: kar nam tudi sv. pismo spričuje in vsi cerkveni očetje poterdujejo. Nikar se toraj ne motite, in s tim ne slepite, da Bog šibe svoje jeze nad vas še ni stegnil, in da vas še ni kaznoval; ne mislite, da vas Bog že tudi ljubi zato, ker je kazen odložil; odložena kazen je večkrat znamenje pogubljenja; in kolikor

dalj Bog kazen odlaša, toliko hujša je šiba, toliko ojstrejša kazen, ki grešnika na posled pretepa. Bog včasih grešnika svoji volji popolnoma prepusti, da, kakor sam hoče, po svoji poželjivosti ravná; zato ko je že njegovo pogubljenje sklenil, ter je naprej previdil, da bi tudi tepeži nič ne izdali, in ga na boljšo pot ne spravili. „Mojega glasu niso poslušali, govori Gospod po kralju Davidu (Ps. 80), toraj sem jih prepustil poželjenju njih serc; v svoje hudobne zmišljenja se bodo vedno bolj in bolj zatopili“.

S k l e p.

Gorje tedaj tistim, ki svoje grehe scer obžalujejo, pa se spovedati nočejo, gorje pa tudi tistim, kateri se jih spovedujejo, pa jih iz serca ne obžalujejo; zakaj grevenga brez spovedi ni zadostna v odpuščanje grehov (kader ima namreč človek čas in priložnost, se spovedati); in spoved brez grevence človeka clo pogubi. Če je pa tedaj taka, preljube duše! si vselej z vso skerbjo prizadevajmo, se popolno z Bogom spraviti. Ni zadosti, da le samo svojo vest na tanko izprašujemo, se svojih grehov odkritoserčno spovedujemo in naloženo pokoro opravljamo; ampak treba je, in to je poglavitna reč, si z vso skerbjo prizadevati, že pred spovedjo vselej pravo, notranjo, čeznatorno grevengo nad grehi obuditi, in greh iz serca čertiti in sovražiti. Pripravljeni moramo biti, rajši premoženje, zdravje, ja clo življenje zgubiti, kakor pa Boga, naj večo dobroto še zanaprej s kakim grehom razžaliti. Iz tega pa tudi izvira, da se je treba tudi vsake priložnosti skerbno ogibati, ktera nam je bila že kterikrat v spodtiko in padec. Ako tega ne storimo, kažemo, da greha že še popolnoma ne sovražimo, da nam manjka terdnega sklepa se poboljšati, in da toraj tudi naša grevenga ni bila prava grevenga. O da bi pač ta imenitni nauk, ki sem ga vam dans preljubi bratje! razlagal, vsakteri med vami sprejel s pripravnim sercom, ter zvesto po njem ravnal! O kako lep sad bi prihodnjič spoved in pokora obrodile, in posebno pred svetimi prazniki, kakor zdaj pred božičnimi prazniki bolj bele, kakor novi sneg, in čistejše, ko bistra studenčnica bi potem naše duše postale. Amen.

Pridiga za IV. adventno nedeljo.

(Od nevernih kristjanov; gov. J. Šk.)

„In je prišel na vso stran Jordansko, in je oznanoval kerst pokore v odpušcanje grehov“. (Luk. 3, 3.)

V v o d.

Tam v puščavi pri Jordanski reki najdemo moža v ostri obleki iz kamelne dlake; z usnatim pasom je prepasan, od kobilic, podlesnega medú in bistre vode se živí, najdemo napovedovavca Zveličarjevega, sv. Janeza kerstnika. Ljudstvo vsakega stanú in vsake starosti v puščavo hití poslušat velikega preroka. In sv. Janez svoje usta odpre in resnobno govori: „Delajte pokoro in storite vreden sad pokore; zakaj sekira (t. j. sodba in kazen pravičnega Boga) je že nastavljena na korenino drevesa“. In kdo je to drevo? Judovsko ljudstvo je, suhemu drevesu podobno, brez mozga prave pobožnosti, brez perja dobrih zgledov pred ljudmi, brez sadu dobrih del pred Bogom. Ni čuda toraj, da se mu žuga: „Vsako drevo, ki dobrega sadú ne obrodi, bo posekano in v ogenj verženo“. Kdo bi ne bil mislil, da bodo tako resnobne in ojstre besede sv. Janeza serca poslušavcov ogrele, ter jih k pokori in poboljšanju podbudile in primorale? Toda le malo jih je upraševalo: „Kaj nam je storiti?“ Vsi drugi so pri starem življenju ostali, ter hinavsko le na vnanje dela gledali, na notranjo čednost in pobožnost pa nič niso porajtali. Vsega tega pa je bilo pomanjkanje žive delavne vere krivo; mislili so namreč, Bog jih ne more zavreči, zato ko so Abrahamovi otroci (Jan. 8, 33.)

Ali se pa med nami ne godi ravno tako? Koliko je kristjanov, ki mislijo, da jim nebesa že zato ne morejo oditi, ker so kristjani. Zastonj jim pripoveduješ Pavlove besede, da „ne nečistniki, ne molikovavci, ne prešestniki, ne mehkužni, ne samoblodni, ne pijanci božjega kraljestva ne bodo posedli“. Oni ti ne verjejo, ali vsaj tako delajo, kakor bi ti ne verjeli. Toraj govori sv. papež Gregor: „Veliko jih je, ko jih za kristjane imamo, kateri pa vender keršanske vere nimajo“.

Moramo jih nevernikom prištevati, če tudi ne takim, ki clo nič verjejo (vso vero zaveržejo), pa vender takim, ki omahljivo slabo, nedelavno vero imajo. In od nevernikov te verste bom dans pridigoval, ter vam razlagal,

1. da je takih nevernih kristjanov veliko,

2. da je silno žalostno za take neverne kristjane. Poslušajte !

I. D e l.

Veliko, sila veliko je nevernih kristjanov. Neverni pa so zastran nebes, neverni zastran pekla, neverni zastran dvojne večnosti. In to skažem iz njih zaderžanja, iz njih djanja in govorjenja. Ako bi mi v dvojnotero večnost, t. j. v večno srečno in večno nesrečno življenje tako živo verovali, kakor verjemo v resnico, da je le en sam Bog, stvarnik nebes in zemlje, gotovo bi naše življenje drugačno bilo, bilo obravnano po tej naši veri. Tako clo neverniki sodijo, govori sv. Kri-zostom, ter kristjanom očitajo, da so ali lažnjivci ali pa neumneži; lažnjivci, ako v sercu ne verjejo, kar z ustmi spoznajo; neumneži pa, če v večnost in druge kerščanske resnice scer verjejo, vender pa svojega življenja po njih ne ravnajo.

Če so tedej dela prava mera naše vere, kakor nas sv. Jakob uči rekoč: „Pokaži mi svojo vero brez del, in jes ti bom iz del vero pokazal“ (Jak. 2, 18.). Če so tedaj dela prava mera naše vere, o kako slaba mora pač naša vera biti. Večnost srečna ali nesrečna nas čaka po smerti, ena ali druga nam je na ponudbo. Ako dobro delamo, nas sreča čaka, ako hudo storimo, nam nesreča proti. To veš, keršanska duša! kaj ne? in praviš tudi, da to veruješ; toda kako ti bom verjel, da to veruješ, ker za srečno večnost nič ne storiš, ampak le nevtegoma večni nesreči naprot hitiš. Ali je toraj laž, da veruješ, ali pa veruješ kakor hudiči, od katerih apostel govori, da tudi verujejo, toda trepetajo, ker po veri ne živijo.

Toda če tudi sv. pisma ne poprašamo, nas že tudi sama pamet tega prepriča. Ako terdno verjemo, da nam prevelika ljubezen do dnarja in časnega blaga in posvetnega veselja pot do večne sreče zavira, ali bomo še tako željno po njih hre-

peneli, in si zanje toliko glavo belili, in ako jih zgubimo, po njih toliko zdihovali in žalovali? Gotovo ne: „zakaj če pomislimo, govori sv. Gregor, kolike neizrekljive dobrote da so nam v nebesih obljubljene, se nam bo vse pozemeljsko zamerzelo“ (malovredno zdelo). Kako pa, da le vendar toliko ljudi nezmerno po posvetnem blagu in veselju hrepeni? Žive vere jim manjka, žive vere v nebesa in večne dobrote v nebesih. Če bi živo verovali, da že enega samega smertnega greha večne muke čakajo; ali bi pač še kak smerten greh storili? O gotovo ne! Od kod pa pride, da se tako lahko in tako pogostoma smertno pregrešimo? Od tod, ker imamo le vunanjo, slabo, omahljivo vero, le po duhu spridenega časa uravnano, in ne na sv. evangelje zastavljeno. Če živo verujemo, da vse človeške in angelske moči nas zveličati ne morejo, dokler se krivičnega blaga ne znebimo; ali ga bomo pač še obdržali, in ga tistemu čigar je, ne odrajtali nazaj? Mislim, da bi se ga poprej ko mogoče znebili! Kako pa da vendar krivično blago vedno še uživata in na ptujem blagu mirno spite? Oh, vere vam manjka, vere, da večne muke krivičnikov čakajo. —

Ako živo verujemo, da vsak smerten greh večne kazni zasluži, in da si toraj človek, kolikorkrat smertno greši, tolikokrat pekel zasluži; ako — rečem — to resnico živo verujemo, ali bomo pač, kader nas kaka nesreča obiše, kaka nadloga zadene, nespametno žalovali in nezmerno tožili rekoč: Kaj sem pač storil, da me Bog tako hudo tepe? o čem sem se pač zadolžil, da me s toliko nesrečo obiše? O prederzno govorjenje! Ubogi grešnik, ne le enkrat, morebiti 100krat že si zaslužil, da bi te bila iz jasnega strela udarila, ker si smernih grehov brez števila storil; in še uprašš, zakaj te Bog tepe, in ti nadlog pošilja? Ko bi bil kdo hudobije kriv, s katero si je smert zaslužil, da bi moral počasu živ pečen biti, sodnik pa bi mu to strašno kazen prizanesel, ter bi ga le za 3 dni v ječo obsodil; kaj praviš: ali bi si pač tak človek upal tožiti ter prašati: kaj da je vendar zadolžil, da sodnik ž njim tako ojstro ravna? O ne, ampak veliko več bi on usmiljenega sodnika nikdar prehvaliti, in nikdar zadosti zahvaliti ne mogel, da mu je tako strašno muko spremenil v

tako majhno in kratko kazen. Ti pa, kristjan moj! se upaš zoper Boga tožiti in godernjati, skoraj, da ga clo krivice ne obdolžiš, ker ti je neizrečene muke večnih peklenskih kazni v majhen križec, v kratko nadlogo spremenil. Od kod te tvoje tožbe v nesrečah? od kod to repenčenje v nadlogah? od kod to žalovanje v terpljenju? Oh, glej, manjka ti vere, da je greh strašen zleg, ki večne peklenske muke zasluži; ako bi terdno vero imel, bi gotovo ne čerknil ne, ako bi ravnal križi tako gosto iz neba na tebe letali, kakor vodene kaplje ob dežju. — Če poslednjič terdno verujemo, da tudi naj manjše dobro delo v stanu gnade božje storjeno večno plačilo v nebesih zasluži, da tudi naj manjše plačilo v nebesih je tako veliko, da ga vse pozemeljske dobrote celega sveta ne odvagajo; da vsaka pokora, s keršansko gorečnostjo storjena, in vsaka milošna, iz prave keršanske ljubezni ubogim podeljena, naj strašnejši plamen na unem svetu gasi; da bo vse, kar se bližnjemu stori, tako zarajtano, kakor ko bi bilo Kristusu samemu storjeno: ako bi mi vse to terdno verovali, ali bi si ne prizadevali po vsi moči, dobrih del več ko mogoče doprinašati? Ali bi pokore in zatajevanja ne ljubili? Ali bi se ubogih ne usmilili in bolnim ne pristopili v pomoč? O gotovo bi to storili, žares gotovo! storili bi radi in z veseljem! Kako pa da jih je le vender veliko, ki vsega tega ne storijo? Zato, ker jim vere manjka! ker ne verujejo za terdno ne na uno življenje, ne na nebesa, ne na večnost, toraj so pa tudi zanikerni v božji službi, leni in mlačni v dobrem.

Pa kam in kako dalječ sem zašel med nevernike! Vender pa se ne morem zderžati, se še enkrat k nevernim in le na pol vernim kristjanom današnjega časa obrniti, ter jih uprašati: Če bi vi pravo živo in terdno verovali, da že veliko tisuč duš, ki so morda veliko manj grešile, kakor pa vi, v večnem neugasljivem ognji ječji, ker so pokoro odlagale, ali bi pač tudi vi še pokoro odlašali? ali bi se še zanaprej tako prederzno zanašali na božje usmiljenje? Tudi uni nesrečneži so se mislili enkrat spokoriti, kakor si tudi vi morebiti mislite; toda smert jih je prehitela. Tudi oni so, kakor vi zdaj, za svoje prihodno spokorje-

nje lepe sklepe delali, toda neprevidena bolezen jim jih je spodnesla in podsula, pogubljeni so, in scer na veke. Tudi oni so mislili, da ni vse to in tako res, kar so pridgarji s prižnic govorili, kakor tudi vi vsega verovati nočete. Zdaj pa resnico skušajo, in jo bodo skušali v strašnih mukah na vse večne čase. Toda dobro vem, da na vse to ne porajtate dosti, in da nesreča pogubljenih vaših terdih serc ne omeči. Vem, da, namesto precej k spovednici hiteti in tam svojo vest očistiti, bote strup pregrehe in znamenje pogubljenja v svojih sercih nosili, sam večni Bog vé, kako dolgo še! Iz tega po pravici sklenem, da ne verujete, kar se vam pridiguje, in da vse le za sanjarije in zmišljave imate. Vašo vero toraj le v ustih imate, v sercu je nimate, ter jo v delih ne kažete, in da vas toraj zastran vere na dvojno večnost, na nebesa in na pekel po pravici nevernike imenovati smemo, ali da povem z nekoliko mečjo besedo, na pol verne kristjane. Kam pa taka merzla, ledena vera pelja? in kako žalostna bo nek-daj za take neverne in na pol verne kristjane? To bom pokazal, kakor sem obljubil, v 2. delu.

II. D e l.

Trije zgledi iz sv. pisma, eden žalostniši od drugega nam bodo pokazali, kaj neverne kristjane čaka. Pervi se zgodi ob času Noetovem. Divji ogenj pregreh in hudobij se je med ljudmi užgal, in se njih serc tako poprijel, da je Bog, ga pogasiti, bil tako rekoč prisiljen, ves človeški rod razun pravičnega Noeta in njegove družine v vesolnem potopu potopiti. Tedaj zapové zvestemu svojemu služabniku Noetu, veliko barko stesati, ter v nji s svojimi sinovi in njih ženami pogubi oditi. Več ko 100 let je pravični očak delal in tesal, preden je ladijo naredil, ter med tem hudobno ljudstvo neprenehoma k pokori opominjal, ker jim scer gotova poguba proti. Kaj pa ljudje k tem pravijo? Nočejo mu verjeti. „Neverni so bili o Noetovih dneh, kader je ladijo tesal“, govori sv. Peter (L. Petr.) in so jo zaničevani les imenovali, kakor Salomon pravi; in so zasmehovali Noetovo opominovanje. Tisuč zabavljic so morali preslišati sinovi njegovi, kader so v kako družnjo prišli. Je le vaš oče še zmeraj tako babjoveren? Ali

še vedno skrivne razodevanja dobiva? Bo že skoraj ladija dokončana? Kdaj pojdete vanjo? Kdaj pride že tista strašna povodenj? Take in enake zabavljanja in norčevanja so jim bile vedno na jeziku. Ali kader se je nebo v oblake zakrilo, svitlo solnce v smertinosno meglo zagernilo, in je 40 dni in 40 noči neprenehoma deževalo; kader so se na zemlji vodnjakov zatori in breznov zapahi odmašili, in vodo s strašno močjo bruhali na zemljo, da je hribe in doline zalila clo do 15 komolcov nad naj više goré; takrat, o takrat so pač svojo slepoto spoznali in Noetu verjeli in njegovemu prerokovanju; toda bilo je prepozno. Bežali so iz dolin na višine, iz višin na nar više gore, pa vse zastonj, tudi ondi jih voda doseže, utopi, usmerti vse — vse do zadnjega. Noe sam s svojimi plava varno in mirno po vesolnem morju!

Ravno taka, neverni kristjanje! bo tudi z vami! To je podoba vaše osode! Če zdaj s pridižnice slišite, da večno ognjeno morje bo morda ne čez dolgo opravljivce in krivičnike, prešestnike in nečistnike, pijance in zapeljivce in togotneže zalilo; si mislite: morebiti pa vender ne bo tako hudo, morebiti vender ni vse to in tako res! Vi neubogljivi otroci! vaši starši vas svarijo, se grešnih priložnost ogibati, hudobnih pajdašev varovati, med pijance, plesavce in igravce ne zahajati, nasprot pa pridno v cerkev hoditi in sv. zakramente pogostoma prejemati, da popred, kakor mislite in verjamate, v nagnusne pregrehe ne padete. Oni so vaš Noe, oznanovavci pokore; toda vi jim ne verjamate! — Zapravljivi zakonski možje! vaše žene morajo scer molčati, ako nočejo vašega tepeža okušati, toda vroče solze, ki jim po licih tekó, namesto njih govoré, ter vam žugajo z večno žejo v peklenkem breznu, ako premoženje še dalje po nemarnem zapravljate, ženi in otrokom pa namesto kruha beraško palico v roko podajate! One so vaš Noe! Oznanovavke pokore, vi pa jim verjeti nočete! In vi zastarani in zaraščeni grešniki! ki pokoro le na smertno posteljo odkladate, poslušajte kaj vam sv. Hieronim pridiguje: „Med stotisuč ljudi, pravi, ki so do konca življenja vedno v hudobijah živeli, komaj eden odpuščanje zasluži“. Tako nevarno se temu sv. cerkvenemu učniku odlašanje pokore zdi. On je vaš Noe, oznanovavec.

pokore; vi pa mu ne verjamete. Ali če vas neutegoma, kakor Sirahov sin govori, jeza božja doleti (Eccl. 5), in vi ne-
prevideno na sodbo božjo stopite: oh, ondi bote zdihovali,
ter svojo nejevero preklinjevaje ihteli: O ljubi starši! oh, naj
bi se bil vender vašim solzam omečiti dal! O priserčni uče-
niki in oznanovavci sv. vere! oh naj bi vam bil vender bolj
verjel, ter sprejemal vaše dobromiselne nauke in svete! Toda
vse je zastonj, barka pokore mi je bila odperta, pa jes ne-
verni va-njo nisem hotel, da bi se bil v nji rešil, zdaj pa
se moram vtopiti v nezmerno morje večnega terpljenja.

Drugi zgled nesrečne osode nevernih kristjanov najdemo
v I. Mojzesovih bukvah (Genes. 19): Nesramni Sodomljani
so si jezo božjo nakopali. Pravični Bog sklene jih pokončati.
Tedaj pošlje tje dva angela, ktera pri Lotu prenočujeta, ter
mu kar naravnost povesta, da je Bog sklenil pokončati hudo-
bno mesto. Pobožni Lot, za dobro vneti mož, to možema
svojih hčer razodene, rekoč: „Urno na noge, ter ta kraj
zapustita; Gospod bo mesto popolno razdjäl“. Toda o nesre-
čna nevera oterpnih ljudi! niso nanj porajtali, ampak se mu
clo smejali ter se norčevali: „Dozdevalo se jim je, govori
sv. pismo, kakor bi bil iz šale govoril“. Žvepleni ogenj pa
je bil kmalo potem vse pokončal.

Nesrečnim Sodomljanom so kristjani podobni, v strašnih
grehah in hudobijah živeči, kateri pa vse, kar jim od nepre-
videnih božjih kazni poveš, za šalo imajo, in nočejo verjeti,
da bi tudi njih lahko zadele. O kolikokrat jim Bog po pridi-
garjih, spovednikih in dušnih pastirjih na serce govori: „Urno
na noge, zapustite ta kraj, scer vas bo Bog tepel“ — bežite
iz tiste priložnosti, ki je za vas tako zapeljiva in nevarna,
scer vas bo Bog kaznil; ne hodite v tiste drušnje, kjer ne
le razuzdani mladenči in razberdane dekleta, ampak clo zakon-
ski — sram jih bodi! — gerde pogovore imajo; scer vas bo
Bog prijel; zapustite službe, ker imate sramoto za letno pla-
čilo, in večno pogubo za nameček; zapustite službo, boljši da
od hiše do hiše kruha prosite; scer vas bo Bog zgrabil. Toda
tega ne verujete in se na svojo mladost zanašate in na svoje
zdrave ude, in pravite, da drugi ravno tako delajo. Tako
sami sebe slepite in po široki cesti pregrehe v svojo nesrečo

hitite, dokler se peklenski brezen morda že v zlatih mladih letih za večno nad vami ne zagerne.

Želite še tretjega zgleda nesrečnega konca nevernih kristjanov? Nad Egipčani ga imate. Mozes jim na božje povelje veli, urno s polja domu gnati živino, ker bo kmalo kmalo usula strašna toča, ter ljudi in živino pobijala. Eni so ga scer poslušali, ter Gospodovo besedo spoštovali (se je bali), kakor pravi sv. pismo. Veči del ljudi pa tega ni verjel, clo zasmehovali so božje svarjenje, in vsemu svarjenju vkljub živino in ljudi na njivi pustili. Kmalo potem vzdigne Mozes svojo palico proti nebu, in med bliskom in treskom je toča padala tako debela in gosta, da je po vsem Egiptu ne le vse njive razbila, ampak tudi ljudi in živino pomorila.

O koliko nevernim ljudem, ki se scer kristjani imenujejo, se ravno taka godí! Posebno tistim, ki v nesramne sladnosti zatopljeni vedno le po prepovedanem veselju hrepenijo in živijo po besedah sv. pisma, kakor konj in mezeg, ki jim pameti manjka. Pridigovaj jim, kar hočeš in kakor hočeš; poprej si boš gerlo pretergal, preden jih k resničnemu in stanovitnemu poboljšanju pripravil. Med tem pa Bog svojo roko steguje, in strele pošilja na vse strani, in med grozovitnim gromom toča leti hujša kot v Egiptu, ktera nespokorjene grešnike v večni brezen pobija.

S k l e p.

Če je pa, kakor smo se dans prepričali, nevernih kristjanov toliko, in ako je njih osoda tako žalostna in strašna, kakor smo ravno kar slišali; kaj pa nam je tedaj storiti? Nič drugega ne, kakor mrtvo in na pol mrtvo vero v našem sercu obuditi v živo, delavno vero, in po tej veri življenje obravnovati. Uči nas pa ta vera resnice, ki jih naš slabi um ne zapopade; verovati pa jih je treba, ker jih je Bog razodel. Uči nas nadalej ta sv. vera, mesó in hudo poželenje krotiti, ter samega sebe zatajevati. Uči nas tudi, da si z voljnim poterpljenjem lahko nebesa zaslužimo: „Blagor zavoljo pravice preganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo“. Toraj moramo vse terpljenje z voljo prenašati. Uči nas, da bi bilo boljši, tavženkrat umreti, kakor enkrat grešiti: toraj

moramo greh sovražiti in se ga bolj skerbno varovati, kakor strupene kače. Uči nas, da je mlačnost gnusoba pred Bogom; toraj se moramo vneti za vse dobro. Uči nas, da je ljubezen božja čisto zlato, katero vsem čednostim in dobrim delom pravo vrednost in svetlobo daje; toraj si moramo prizadevati, vse svoje dela in opravila iz čiste ljubezni do Boga opravljati. Uči nas zadnjič tudi v visokem stanu ponižnim biti, priporoča nam tudi v bogastvu biti ubogim v duhu in tudi pri zločnosti in obilnosti na spokorno življenje ne pozabiti. In kaj nam še pové naša sv. vera? Skoraj vse kar s prižnice slišite; ker vam drugega ne pridigujemo, kakor ravno resnice sv. vere! Na vse zadnje nam pa še to pristavi, da brez vere, t. j. brez žive, delavne vere ne moremo Bogu dopasti; zatoraj Bog oživi nam našo vero! Amen.

XXVI. Pridiga.

(Maria in se Vas insigne devotionis sit nobis exemplar et auxiliatrix ad veram devotionem.)

„Marija posoda vse svetosti, za nas Boga prosi!“ Lavr. lit. 24. v.

V v o d.

Uboga udova pride k preroku Elizeju, ga pomoči prosit, in mu reče: „Mož, tvoj blapec mi je umerl in posojejavci tirjajo, da jih plačam“. Prerok pa vkaže dosti posod nanositi, potem pa tako čudovito pomnoži trohico olja, ki ga je vdova še imela, da so vse posode nalili. Takšni z oljem napolnjeni posodi smemo primeriti Marijo, katero cerkev slavi z častnim priimkom „posoda vse svetosti“, kajti olje pomenja pobožnost. O zares, si ti o Marija, prečudna posoda vse svetosti in pobožnosti! pobožnosti si bila polna sama v sebi, k pobožnosti si vnemala vse okoli sebe, k pobožnosti zbujaš tudi nas.

Že v prvi mladosti nam je Marija izgled pobožnosti. Neko staro pismo od Marije pripoveduje, da so jo njeni starši že v tretjem letu k tempeljnu pripeljali, da bi ondi prebivala in se v pobožnosti izredila. Že je bila tolikanj močna, da je

sama po visokih stopinjah v tempelj hodila. Od ranega jutra do devetih zjutraj je molila, potem je šla na svoje delo in je tkala, od treh popoldne do večera je spet molila. Svoj živež je z reveži delila. Nobena njenih družic je ni prekosila v čuječnosti, v ponižnosti, ljubezni in čistosti, nobena ni poznala tako natanjko božje postave, tudi ni umela ktera tako lepo prepevati svete pesmi. Žalivne besedice nikdo ni slišal iz njenih ust, tudi pri svojih družicah ni terpela nespodobnega smeha ali gerdih besed. Neprenehoma je hvalila in častila Boga. Rastla je, kot čista lilija med ternjem in ternje je ni pokvarilo. Dorasla devica je nar raji premišljevala blage obljube, ktere je usmiljeni Bog storil njenemu narodu; v pri-serčnih zdihljajih, v gorečih molitvah je prosila za njih spol-nenje. V molitvi in tihem premišljevanji jo najde viši angel, ki je bil poslan, da ji razodene prečudni sklep neskončne ljubezni božje ter ji naznani, da bo ona mati zaželjenega Odrešenika. Pobožno sprejme angela, deviško mu odgovarja, ponižno se vda v sklep previdnosti božje.

Sama pobožnost je bilo Marijno življenje, od kar je v hleviču Betlehenskem povila božje dete, do tiste bridke ure, ko so ji mertvega Sina s križa snetega, v njeno materno krilo položili. Vselej zvesta in skerblijiva je vsem materam zgled svete materske ljubezni in skerblijivosti; kar je Jezus učil, je globoko v sercu ohranila, kar je Jezus terpel, je ter-pela ž njim in ž njim darovala Očetu nebeškemu.

Kot prijazen večer svetega delapusta se mi zdi Marijno življenje po vnebohodu Jezusovem in po prihodu sv. Duha. Živela je le pobožnemu spominu, molitvi in dobrim delom. Vsaki dan je ali v djanji ali v duhu obiskovala kraje, posve-čene s kervjo ljubega Sina, vsaki dan je molila za ljubo čedo, ktero je Jezus njeni materni skerbi priporočil. Učila, vnemala, spodbadala je apostelne in učence, ki so jo hodili obiskavat s prijaznimi svetimi pogovori.

Kolikoterim je bila in je še sedaj Marija učiteljica, vodi-teljica k pravi pobožnosti! O Marija, posoda vse svetosti ali pobožnosti! vem, da Te naj več častimo: če

1. Tvojo pobožnost v domači hiši, in
2. Tvojo pobožnost v hiši božji posnemamo.

Razlaga.

Ojstre besede je Jezus nekdam čez Jude govoril, ko je rekel: „To ljudstvo me časti samo z ustmi, njih serca so pa daleč od mene“ (Mat. 15, 8). Vsa njihova pobožnost je bila le zunajna, hinavska; prave, znotrajne pobožnosti ni bilo v njih. Samaritanki pri Jakobovem studencu je rekel: „Bog je duh, in ki ga molijo, morajo ga moliti v duhu in resnici“ (Jan. 3). Sv. Janez Evang. je vidil v skrivnem razodenji, da so imeli svetniki božji zlate posode v rokah, ktere so bile polne dišečega kadila in pravi, da je bila to molitev svetnikov. V zlatih posodah nosijo svetniki pobožne molitve, kakor lepo dišeče kadilo pred sedež božji. Vidite preljubi! kako potrebna nam je prava pobožnost; sv. Pavl uči: „Pobožnost je k vsemu koristna“. Pred da pa razložim, kako se vede prava pobožnost, je treba razločiti: a) domačo pobožnost ali hišno, družinsko pobožnost, b) osebno pobožnost ali pobožnost posamesnega kristjana, c) očitno pobožnost ali pobožnost pri božji službi, pri svetih opravilih na svetih mestih.

a) Kedar hišni gospodar in cela njegova družina Boga časti s pobožnimi molitvami, s spodobno keršansko obnašo in z lepim djanjem, pravimo: ta je pobožna hiša in ta pobožnost je domača ali družinska. Po stvarjenju svetá in po vesoljnem potopu še ni bilo občne službe božje; hišni gospodar ali družinski starašina je bil ob enem družinski glavar in duhoven, je skerbel za red in družinsko poštenost in je opravljal daritve Bogu v čast in zahvalo. Tako je daroval Noe v zahvalo za otetev ali rešenje iz vesoljnega potopa s svojo družino; tako je namenil pokorni Abraham darovati svojega lastnega sina. Hišni gospodar sedaj sicer ni več ob enem tudi duhoven za svojo družino, kajti že v starem testamentu je Bog po Mozesu vredil očitno božjo službo in za preimenitno daritev novega zakona se posvečujejo duhovni novega zakona, ki obhajajo nar svetejšo službo božjo.

Vendar je še sedaj prva očetovska in gospodarska dolžnost, da skerbi za božjo čast, za lepi red, zastopnost, poštenost in pobožnost v svoji hiši. Blagor hiši, ktera skerbnega, pobožnega gospodarja ima; na terdnem temelji stoji in

blagoslov božji se nad njo obilno razliva. V življenji svetnikov berem zgled prav skerbnege gospodarja; podam ga Vam v posnemo, kajti malo jih je, ki bi tako zvesto spolnovali svojo dolžnost.

Gospodar, ktereга vam v zgled postavim, ni živel v naših krajih, tudi ne naše dni; preteklo je po njegovi smerti več kot pet sto let; pa to nič ne dé, saj ostane družinsko življenje vselej in povsod enako. Pobožen je pa moral biti, ker ga še sedaj hvalijo bukve in je še v blagem spominu. Ime mu je bilo Elzear. Že od mladih nog pobožnosti vajen si je zvolil pobožno družico ali ženo. Kader se pa dva pobožna najdeta, obojna pobožnost še raste. Elzear je v svoji hiši ta le red upeljal: 1. Vsi služabni so morali vsaki dan pri sveti maši biti; 2. Vsakteri je moral pošteno se zadržati, nečistnika je od hiše pognal, ker ni hotel ž njim pod eno streho prebivati in ni pripustil, da bi še druge okužil; 3. vsi brez izjemka so morali vsaki mesec prejemati svete zakramente; 4. ženskim je bil odmerjen čas za molitev in delo, za dobre dela so tudi morale skerbeti; 5. kletev, priduševanje in nesramni pogovori so bili ojestro prepovedani; po besedah sv. pisma; „Smert in življenje je na jeziku“. Kdor se je zoper to pregrešil, je moral na tleh sedé jesti in se pri kruhu in vodi postiti; 6. dobičkarne igre so bile prepovedane pod ojestro kaznijo. O godeh je privolil pošteno veselico, pa nikdar takšno, iz ktere bi se mogel vneti prepir ali zgoditi nesreča. 7. Vse v hiši je moralo lepo v miru in prijaznosti živeti, in nihče ni smel koga žaliti z besedo. Kaderkoli se je vnela razpertija, so se hitro morali spraviti, da po evangeljskih besedah ni zatonilo solnce nad jezo. 8. Zvečer so se zbrali vsi, ki niso bili zadržani, k poduku v kerščanski veri. Ker je bogaboječi Elzear sam bil ves vnet svete ljubezni, je tudi vsaka njegovih besed segala v serce, jih ogrevala in k pobožnosti budila. Daleč in široko je slovela cela hiša; stanovala je v nji ljubezen, postavnost, zastopnost, čistost, pobožnost, nar zalši stebri keršanske hiše. Bote pa mar rekli: tedaj so bili drugi časi in drugi ljudje, z našimi posli bi se ne dal takšen red upeljati. Res, da so bili drugi ljudje, pa niso bili iz drugega mesa; še z današnjimi bi se dalo marsikaj

opraviti, ko bi le gospodar bil mož za to in dobre, svete, terdne volje. Tudi ne rečem, da bi se dal ta red v vsaki hiši vpeljati. V pobožnih hišah je še lepa navada, da gospodar ali gospodinja z otroci in posli zjutrajno in zvečer no molitev opravlja, pred jedjo in po jedi pobožno moli, prosi in se zahvali za božje darove; gerdih vmazanih pogovorov, kletve in prepire v svoji hiši ne terpi, pregrešnosti strehe ne daja in raji hlapca in deklo spodf, kot da bi smertni pregrehi podstrešje dajal, svojo družino uč in svarf in se ž njo rad o svetih rečeh pogovarja. V takšni hiši je pobožnost domá, veselí se je Bog, in molitve, ktere iz pobožne hiše k Bogu puhtijo, angeli v zlatih posodah pred božji tron donašajo. O da bi bilo mnogo mnogo hiš, kjer je prava pobožnost domá! Keršanski gospodarji in gospodinje! skerbite za domačo pobožnost; ta je nar močnejši steber hišne sreče in nar krepkejši jez zoper razujzdanost našega sveta. Bodite podložnim lep zgled pobožnosti in skerbni varhi njihove poštenosti; neumerjoče duše so vam izročene, od kterih bote Bogu odgovor dajali.

b) Z domačo pobožnostjo v ozki zvezi je osebna pobožnost; una brez te obstanka in prida nima. Zgoditi se zna, da kdo v pobožni hiši vse molitve na tanko opravlja, se zunajno in na videz pošteno zaderžuje, pa vendar njegova pobožnost ni resnična, in tudi brez prida, ker je hinavska, prisiljena in dobre dela so le po navadi storjene. Od prave pobožnosti sv. Francišk Sal. učí: „Prava in živa pobožnost je ljubezen do Boga, ktera nas naganja, ne samo dobro, ampak tudi voljno in pridno storiti, in božjo voljo dopolnovati“. Ta ljubezen do Boga, ki je po besedah sv. Franciška vir prave pobožnosti, človeka pogostokrat na Boga opominja, pobožen misli rad na Boga, premišljuje božje in svete reči, in vse stori iz ljubezni do Boga v zaupanji na plačilo in veselje v večnosti. Sv. Avguštin učí: „Ljubezen sama dela razloček med otroci božjimi in satanovimi“; in sv. Francišek Salezjan: „Pobožnost ni le število pobožnih vaj, ampak gorečnost in čistost namena, s kterim smo jih opravili“. Da bote poznali pravo osebno pobožnost, povem njene znamenja:

a) Prava pobožnost nikdar ni prisiljena, ampak prostovoljna; kar dela, stori iz radovoljne pokorščine, iz prepričanja, nagnjenja, iz ljubezni in hvaležnosti.

b) Z jezo ali nevoljo nič ne stori, ampak vse le s pri-serčnim veseljem, ker je ona sama nar bogatejši studenc či-stega veselja.

c) Ona se tudi ne hvali in ne prevzetuje, ker dobre dela nar rajši tihoma stori in zaslužek božji pomoči pripisuje.

d) Proti drugim je prizanesljiva in poterpežljiva, vse rada prenaša, pregreho, nevero in krivovero sovraži, ali osebo ljubi in moli za njeno razsvitljenje in spreobrnitev.

e) Ona je stanovitna in nepremeljiva, ne za nekaj časa ali za nekatere kraje, ampak v vseh okoljščinah ostane zvesta in udana Bogu.

Jezus nas je učil razloček med pravo in hinavsko pobožnostjo v priliki od farizeja in colnarja, pokazal je pa tudi sad hinavske pobožnosti, ko je pristavil besede: „Ponižni je šel opravičen na svoj dom, prevzetnež pa ne. Kdor se sam povišuje, bo ponižan“. Vidite, kako lepa je in koliko premore prava pobožnost, oh prizadevajmo si, da si jo pridobimo! Spet drugokrat je svaril svoje učence pred hinavsko pobožnostjo, rekoč; „Kedar molite, ne delajte kakor hinavci, ki radi v shodnicah in na voglih stojé molijo, da jih vidijo ljudje; zares povem vam, oni so že prejeli svoje plačilo. Ti pa, kader moliš, idi v svojo čumnato, zakleni duri in moli Očeta na tihem, in Oče, ki tudi skrito vidi, ti bo povernil“. Naša pobožnost bodi resnična in prava, hinavska je goljufen denar, s katerim si ničesar ne moremo kupiti.

c) Nar večje veselje imam, kader vidim farmane zbrane v pobožnosti pri službi božji; sveto opravilo se mu zdi, ko bi moglo biti, še svetejše; eden drugega vnema k pobožnosti in zdé se mi, da bi gledal angeljce, kot nekdam na Jakopovi lestvi, v dolgih rajdah donášati pobožne molitve pred sedež božjega veličastva. Oh kakšno veselje je še le v nebesih nad faro, ki je v lepi pobožnosti zbrana pri službi božji! Jezus uči: „Ako se dva zmed vas zedinita na zemlji, se jima bo, za katero reč koli prosita, zgodila od mojega Očeta, ki je v

nebesih. Zakaj kjer sta dva ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jes v sredi med njimi“ (Mat. 18, 19—20).

Že po Mozesu je Bog razodel svojo voljo in je dal Izraelcom postave, kako ga mora vse ljudstvo častiti in moliti. David je ukazal skrinjo zaveze slovesno na Sionsko goro pripeljati in jo postaviti v prelepi šotor. Salomon je zidal prekrasni tempelj Jeruzalemski, kamor so potovali o velikih godih vsi odrasčeni Izraelci k božji službi. Za nas kristjane so pa že aposteljni po Jezusovem nauku vredili božjo službo, ki je nar imenitniša in nar svetejša. Od apostolskih časov do današnjega dné se zbirajo pobožni kristjani k molitvi in nekervavi daritvi novega zakona. Kamorkoli se ozremo, vidimo prijazne cerkvice; vsako jutro nas vabi in kliče glas zvana k skrivnostni daritvi. Tretja božja in prva cerkvena zapoved nam velita praznovati nedelje in praznike; druga cerkvena zapoved pa nam zapoveduje, da moramo o nedeljah in zapovedanih praznikih pri sveti maši biti, da moramo razlaganje božje besede in kerščanski nauk poslušati. V tem pa obstoji očitna pobožnost, da farmani radi k sveti maši hodijo, da se vsi pri sv. maši pobožno zaderžijo in da svoje misli in serca pri svetem opravilu imajo. Očitna pobožnost se dalej spozna po gorečnosti, s katero poslušajo pridigo in kerščanski nauk; ona se dalej kaže v pogostem prejemanji svetih zakramentov, in se vidi v zalo okinčani hiši božji, v lepem vedenji pri shodih in procesijah in na svetih krajih.

Žalostno je gledati pašo o veliki vročini; ne boš vidil cvetlice, ki bi razveselila tvoje oko; še žalostnejši je gledati faro, kjer je mlačnost v božjih rečeh že mlade in stare okužila, kjer so kerčme in plesišča polne, cerkev pa prazna, kjer ljudje raji zunaj cerkve postajajo in prazne govore imajo, kot da bi klečali pred živim Bogom ali poslušali pridigo; kjer so leta in dan spovednice in božja miza prazne, kjer se ne marajo več za lepoto božje hiše, ne za procesije, ne za svete, starodavne šege. Gorjé fari, ko bodo se spolnile besede Kristusove: „Kdor me pred ljudmi ne spozna, tega tudi jes ne bom spoznal pred mojim Očetom nebeškim“.

S k l e p.

Razločili in premišljevali smo trojno pobožnost; a) domačo, b) osebno, c) očitno ali javno, pa vendar je pobožnost prav za prav le ena, t. j. ljubezen do Boga, ktere se popolnoma učimo od Marije, posode vse svetosti. „Pobožnost, učí sv. Pavl, je za vse koristna“. Pobožni stariši so svojim otrokom dobri pastirji, kateri jim dušo in telo, časno in večno srečo oskerbé. Pobožni otroci svoje stariše ljubijo in spoštujejo, so jim pokorni in hvaležni. Pobožnost po hišah mir ohranjuje; pobožni ljudje so mirni sosedge, usmiljeni do revnih, krotki v terpljenji in zvesti podložni duhovnim in deželnim predpostavljenim. Kjer pobožnosti ni, tam ni ljubezni do Boga, ni ljubezni in prijaznosti do bližnjega.

Torej naj sleherna starost, naj vsaki stan pristopi k Mariji, posodi vse svetosti, in zajme iz njenega žlahtnega zaklada. O mladina, kader se ločíš od te posode vse svetosti, padeš razujzdanosti v roke in pohujšanje ogerduje vse tvoje pota. Vsaki dan pristopi k Mariji, učí se od nje, svoje serce v molitvah, v premišljevanji k Bogu povzdigovati. Možje in žene! pridite tudi vi k Mariji in učíte se od nje pobožnosti. Pritožujete se, da vam skerbi in nadloge ne pripustijo, pobožnih molitev opraviti. Mnoge in še težje skerbi so obdajale Marijo, in še silnejše britkosti so omamovale njeno serce, pa vendar ne opeša v molitvi, ne obupa, ne mermra zoper božje sklepe. — Molitev bo tudi vam skerbi olajšala in v težavah vam moč in stanovitnost sprosila. Vsi stari, revni, zapuščeni in siromaki, bolni in terpini, pridite k Mariji in učíte se od nje pobožnosti življenja. Vi dostikrat iščete pomoči pri svetu in svét je vam dati ne more ali noče. Iščite jo rají pri Mariji, obiskujte ž njo svete kraje, ktere je Jezus s svojo ker-vijo pomočil, s svojim terpljenjem posvetil, obiskujte v pobožnem premišljevanji Kristusovo terpljenje ali sveti križev pot. Po tem premišljevanji bo vaše serce doseglo tolazbo in vaše terpljenje zasluženje. Bližajmo se radi v njeno tovaršijo in v to zlato posodo vse svetosti pokladajmo svoje molitve, zlasti molitev svetega roženkranca, post ali milošno, ali sveto obha-

jilo ali druge dobre dela, ki smo jih Mariji v čast storili, to nam bo pripomoglo, po njeni priprošni pravo pobožnost zadobiti, brez ktere v življenji nimamo mirne vesti, in v večnosti ne smemo zveličanja pričakovati.

O Marija, posoda vse svetosti, uči nas prave pobožnosti; o učenica molitve, uči nas prav moliti, da bo naša molitev Bogu všeč in nam v prid; sprosi nam gorečnost do božje službe in zbranost v duhu, da bo naša božja služba Boga v resnici častila. O Marija, posoda vse svetosti, za nas Boga prosi. Amen.

XXVII. Pridiga.

(Maria omni jure nominatur: Rosa mystica, cum illi omnes proprietates „Rosae“ in summa perfectione conveniunt.)

„Marija, skrivnostna roža, za nas Boga prosi!“ Lavr. lit. 25. v.

V v o d.

O veliki suši, ko začnejo travniki in senožeti pogarjati in se listje na drevjih suši in odpada, je očem prijetno, vgledati drevo, ki je še lepo zeleno in košato. Tolikanj prijetniše je zeleno drevo in vsaka cvetlica v jutrovih deželah, kjer solnce še vročeji pripeka in se peščenata zemlja po več mescev rahlega dežja ne napije in namoci. Torej je vsako drevo in drevesce že velika dobrota in neprecenljiv zaklad, ktereга skerbljivo gleštajo in svoje premoženje cenijo po sadunosnih drevesih. Ni toraj čuda, da sv. pismo starega zakona človeške dobre lastnosti in čednosti rado imenitnemu drevju in cveticam primerja; pogosto najdem vrednost matere božje in njene čednosti naznanjene in zaznamovane v podobah vzetih od žlahtnih drevesic in cvetic. Sedaj se imenuje limbar ali lilija, kakor beremo v visoki pesmi: „Kot limbar med ternjem, taka je moja prijateljica med hčerami“, kar pomeni snežnobelo nedolžnost in čistost njenega življenja. Zdaj se imenuje balzam, kar pomeni čudaprijetno dišavo njenih čednost; zdaj mira, kar pomeni sedmero žalost njenega ljubeznjivega

serca; zdaj nesožgan goreč germ, kar pomeni nedotaknjenost mesa; zdaj cipresa zavoljo visokosti njenega zasluženja; zdaj palma, ktera pomeni zmago vsakoršnih skušnjav in težav; zdaj oljka, ktera pomeni njeno dobrotljivosti in usmiljenost itd.

Nobeni cvetlici ni Marija bolj podobna, kot roži ali vertnici; zakaj rožnim lastnostim se dajo nar lepši primeriti Marijne prežlahtne čednosti. Neki sloveč učenik govori: „Ko bi se hotla cveticam staviti kraljica, bi med njimi pač te časti nobena vredniša ne bila, kot roža“. Kar je roža med cveticami na vertu, je Marija na vertu nebeškem med angeli in svetniki; ona je kraljica nebeška. Dišava njenih čednosti je v duhovnem pomenu sladkejša, kot prijetni duh cveteče rože v juterni rosi; lepo se prelija rožna rudečina v solnčnem svitu, še lepši se prelija Marijna lepota v svitu nebeškega solnca in gnade božje.

Dvojno sorto rož ali vertnic najdemo na vertih: bele in rudeče. Če Marijne čednosti roži primerjamo, je tudi barva pomenljiva. Bela je barva nedolžnosti, torej bela roža pomenja nedolžnost in čistost Marijno; rudeča je barva ljubezni, sramožljivosti, toraj pomenja rudeča roža Marijno ljubezen do Boga in njeno sramožljivost, ktera je varhinja čistosti in nedolžnosti. Od Marije, rože skrivnostne, hočem govoriti v podobi bele in rudeče rože, in vam priporočiti dve žlahtne čednosti, sramožljivost in nedolžnost, ktere ste Marijo Bogu in ljudem tolikanj prijetno storile.

O ljuba roža devica Marija! roža skrivnosti polna! sprosi nam gnado, napiti se prijetnega duha tvojih preblagih čednost in se vneti za tvojo čast in posnemanje!

R a z l a g a.

Cvetlica se nam dopade, dokler se lesketa v živi in neoskrunjeni lepoti svojih barv. Nježna je, kot da bi jo bila navdihnila rahla juterna rosa. Kakor hitro se je dotaknejo človeške roke, zgine nježnost in njena lepota, ona zvene in se posuši. Roži cveteči je podobna duša človeška v prvi mladosti; lepa je in sveti se, kot bi jo bila navdihnila rahla juterna rosa. Juterna rosa, ktera daje mladi duši svit in lepoto, je ljuba sramožljivost in nedolžnost; po nevarnem dotiku slabih

zgledov, zapeljivih besed in hudih pregreh zgine sramožljivost in se umori nedolžnost in duša človeška je enaka roži, vedli in pomandrani, brez prijetnega duha, brez vse lepote. Oj ljuba mladina, da bi ti spoznala tvojo lepoto in vrednost svete sramožljivosti in nedolžnosti!

Sam Bog je dal otroškemu sercu sveto sramožljivost, naj bi bila njemu varhinja in čuvarica ondi, kamor ne seže skerbno materno ali očetovo oko. Žalibog, da jo pogostokrat že tisti umorijo, katerim gre, jo nar skerbnejši ovarovati! Ljubi starši! vaša nar svetejša dolžnost je, v otroških srcih sveto sramožljivost buditi in gojiti; gorje vam, če se po vaši zanikernosti v nemar pusti ali clo pogubi. Skerbite otrokom za pošteno obleko; čujte in varujte jih pohujšanja po razujzdanih poslih ali po nespodobnih govorih; svarite, kaznujte jih, kedar koli vidite ali slišite od njih nespodobno djanje. Glejte, kako jih zala rudečica polije, kader slišijo kaj nespodobnega: angelj varh ž njo odvraca hudobo od mladega nedolžnega serca.

Ljuba mladina imej tudi ti skerb za svojo sramožljivost. Mladost brez sramožljivosti je kot vijolica brez prijetnega duha. Sramožljivost svoje sovražnike in nasprotnike ima in po vseh potih je dosti jam in kamnja, na katerem se lahko spodtakne. Zogibajte se jih nar več ko morete!

a) Nar nevarniša jama so slabe tovaršije. Ne zahajajte torej pogosto v tovaršije; med več ljudmi nikoli niso vsi dobri; v vsaki tovaršiji ali družbi je med dobrimi vselej nekaj zlih ali hudobnih, ki v pogosti obhoji tudi dobre spridijo. Na tihem vijolica nar zalši cvetí; mladenč, deklica se tudi nar bolje na tihem pod očetovimi in maternimi očmi izgoji. Pridno deklico in poštenega mladenča vidimo le v cerkvi v pobožni tovaršiji; drugih tovaršij v kerčmah in na plesiščih ne išče in tudi ne pozna. Slaba tovaršija je sramožljivosti in nedolžnosti morija. Pohujšljivi govori so kot smola, ki se rada života in obleke prime, da jo le težko odpravi. Mlademu nedolžnemu sercu se zagrozi, ko pervokrat sliši ostudne govore; sčasoma se jih navadi, da se mu ne zdejo več tako gerdi. Nesramni pogovori so kot meh, ki piha v žerjavico, da se vname silen plamen, ali clo strašen požar. V tem plamenu pa pogorijo vsi blagi čuti, ysa dušna lepota. Sramožljiva deklica, zali poštene

mladenč sta postala razujzdanca sebi v sramoto, starišem v žalost, drugim v spodtiko. Oj ljuba mladost varuj svojo sramožljivost, zогibaj se slabih družb ali tovaršij.

b) Druga nevarščina, ktera žuga sramožljivosti, je gizdost ali ošabnost v noši in obleki. Oblačite se vsak po svojem stanu! Prevelika skerb za telesno lepoticenje norčavi mladosti rada možgane zmede, da dušno lepoto zanemarajo. Gizdost in sramožljivost si niste prijatlici in še niste po eni poti hodile. Gizdost je škodljiva soparica, v kateri se sramožljivost zaduši. Gizdost se ne more doma šopiriti, hoče biti hvaljena in občudovana. Posvetna hvala pa pamet omoti in sramožljivost umori. Čedno in počteno se oblačite in sramožljivost ohranite; ona vas kinča več kot posvetni lišp in kinč.

c) Tretja nevarščina za ljubo sramožljivost so umazane pesmi in zapeljive bukve. Kakor strupeni gad včasih v sredi cvetlic zvit leži in nevednega človeka popade, da hudo oteče ali še clo umerje, ravno tako v zapeljivih bukvah včasih nevaren strup skrit tič in nedolžne duše nevedoma ostrupí. Hvala Bogu, da na Slovenskem še ni takih strupenih knjig, katerih imajo Nemci na cente. Zatorej pazite dobro, da si ne kupujete in požerate strupa za dobri denar. Dosti imamo tudi lepih in prav dobrih bukev, ktere vodijo in vabijo k čednostim in spodobnemu zaderžanju. Takih si omislite in jih pridno prebirajte! Nar gotoviši pripomoček za obranjenje sramožljivosti je pobožna molitev, pokorščina do starišev in ponižnost. Priporočajte se angelju varhu in Mariji prečisti devici, ki sramožljivost nad vso čislata in ljubita. Ubogajte stariše, kader vam branijo v to ali uno tovaršijo, skoz njih usta vas angel varh svaruje.

Čujte, kaj uči sv. Pavl v I. listu do Timoteja: „Ženske naj se kinčajo v pošteni obleki s sramožljivostjo, ne pa z zlatom, biseri ali dragoceno obleko; ampak kar se spodobi ženskim, naj kažejo pobožnost v dobrih delih“. Sv. Bernard pravi: „Sramožljivost je slednja gnada, ktero nam Bog podeli; če kdaj sramožljivosti ne bom imel, ki me je v pregrehi uznemirovala, tedaj mi je treba bati se pogubljenja“. Sveti Hieronim uči: „Devica naj sramožljivo, počteno in malo govori. Sramožljivost se razodeva v obnaši, obleki in hoji“,

Ljuba mladina! varuj to sramožljivost, ki je tebi nar lepši kinč. Kedarkoli vgledaš lepo rudečo rožo, spomni se Marije rože duhovne in spomni se ljube sramožljivosti, po kateri si tudi ti roži podobna.

Beli roži je podobna nedolžnost; zatorej primerjamo Marijo tudi beli roži, ker je bila vsa nedolžna in je svojo nedolžnost vse žive dni obvarovala. Na beli roži ne najdeš madeža ali černe pike, in v Marijnem življenju še grešne senčice ni najti. „Vsa si lepa moja prijateljica in madeža ni nad teboj“. O kako srečen je človek, dokler je še v stanu nedolžnosti! Duša se sveti v snežnobeli obleki, je dopadljiva Bogu, in angeli in svetniki so ji prijatli. Ali žalibog da po svetem kerstu zadobljeno nedolžnost tako malo varujemo, da jo že v prvi mladosti z grehi oskrunimo. Usmiljeni Jezus nam je pripravil kopel, v kateri zamoremo oprati in očistiti umazano dušno obleko, ali perve lepote in pervega blišča ji več ne moremo zadobiti. Marija se imenuje bela, skrivnostna roža zavolj njene deviške čistosti. Snežnobeke in čiste so bile njene misli, njene želje, njene besede in pogovori, njena obnaša in obleka, njena duša in telo.

Kakor „belo skrivnostno rožo“ jo časté angeli v nebesih, jo časté pravoverni na zemlji: naj se jim tudi naš glas v njeno čast pridruži! Ali nikdar ne pozabimo, da je nji prečisti devici, vsa čast, katero ji hočemo skazati, zoperna in ostudna, ako naše zadržanje in naše serce ni čisto. Povedal vam bom prigodbo od angela in puščavnika. Pridružil se je nekđaj angel v človeški podobi pobožnemu puščavniku in je z njim v puščavi popotoval. Ondi zadeneta do gnjilega človeškega trupla. Ker je iz njega hudi smrad puhtel, si je puščavnik z rutico nos zatisnil. Angel ga vpraša, zakaj da to stori? Puščavnik mu odgovori: Da ne poginem od smradu, ki od tega merliča puhtí. Kader od tod nekoliko naprej odideta, nju sreča zal mladenč v krasni obleki, ki je berhkega konjiča jezdil. Kader se mu približata, si je angel pred njim svoj poduh zavaroval, enako, kot poprej puščavnik pri merliču. Puščavnik ves zavzet angelja vpraša, kako da to pri mladenču stori, česar pred smradljivim truplom ni storil? Na to uprašanje mu angel odgovori: „Ker si meso, zatorej

čutiš smrad mesa; mi pa, ki smo duhovi, občutimo smrad duše, ki puhti iz greha; ta mladenč pa pred Bogom in njegovimi svetimi angeli zavoljo svoje razujzdanosti veliko bolj smerdi, kot gnjiloba vseh merličev, če je še tolika“. — Pomislite sedaj, če je človek brez čistosti, če je razujzdanec že angelom tako zopern, ostuden in nagnjusen, koliko ostudniši in nagnjusniši je še le kraljici angelov — snežnobeli, skrivnostni roži — Mariji? Ali slišiš letó razujzdani mladenč, razujzdana deklica? Ali slišite letó možje in žene? Vi perstopate do Marije, vi jo želite počastiti, jo v duhovnih in telesnih potrebah pomoči prositi, ji za sprošene dobrote, za prijete gnade se zahvaliti; vse to je pravično, spodobno in zveličansko; ali da se po vaših molitvah ne bo namest prijetnega duha strupeni smrad do njenega visokega sedeža uzdi-goval, je treba, da gnjilobo nečistosti zapustite, in greha smrad s solzami pokore iz svoje duše zmijete Blagor pa vam vsem sedaj in vekomaj, ki ste oblačilce nedolžnosti ohranili, vam vsem, ki ste čistega serca. Dano vam bo gledati božje obličje, spremljevati Jagnje božje po dišečih planjavah nebeškega Jeruzalema. Deklice, kader se hočete prav prazno obleči, oblecite snežno belo obleko; o da bi le vselej nedolžne nosile obleko nedolžnosti! Mladenci tudi vi radi nosite lepo rudeče rože; spomnite se, da vas sramožljivost in poštenost še mnogo več lepšate. Mariji v čast spletajte vence iz belih in rudečih rož in jih obešajte krog Marijnih podob; bolj pa kot z rožami častite Marijo s sramožljivostjo in čistostjo!

S k l e p.

Bere se v življenji sv. Roze, perve Amerikanske svetnice, da se je bil že v zibelki njeni obraz po podobi rože razcvetel, od tod tudi njeno ime Roza ali roža; pozneje pa ji je Marija devica še priimek pridjala, rekoč, da naj se imenuje Roza svete Marije, v znamenje, da se bo ta devica v posebnem varstvu matere božje znašla. Kako lepo je ta svetnica, kakor roža svetosti cvetela in s prijetno dišavo svojih čednost sv. cerkev božjo napolnovala! Cveteče rože v božjem vertu ste vi mladenči in deklice, dokler ste v čistosti in nedolžnosti, vi ste lepota in kinč cerkve božje v posebnem

varstvu Marije. Marija pa je nar lepša, in nar žlahtnejša bela in rudeča roža duhovna; torej se do nje, kraljice vseh nebeških cvetlic le bližajmo v beli obleki čistosti — v prijetnem duhu lepega zgleda — v svitli rudečiči sv. ljubezni, da nas bo pogledala s prijaznostjo svojih oči in usmiljeno poslušala, kader zaupljivo k nji zdihujemo: Marija roža skrivnostna; za nas Boga prosi! Amen.

Bratovščina sv. Uršule

in njenih svetih tovaršic, devic in mučenic za srečno zadnjo uro, in za nasprotno kerščansko podučevanje in bratovsko opominovanje k lepemu življenju.

Od leta 1850 so se v Celju in njega okolici jeli nabirati pobožni kristjani in kristjanke v družbice enajsterih oseb enega spola, namreč možki skupaj, in ženske skupaj v spomin ednajst tavžent tovaršic svete Uršule z dobrim namenom, jih po moči posnemati, to je, se med seboj podučevati, greha varovati, k dobremu opominjati in za srečno smert pripravljati.

Te družbice imenovane Venci sv. Uršule, molijo enkrat na dan, kader je priložno, tudi med delom in gredé po potu veljá, Oče naš — Češčena si Marija — Čast bodi Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu za srečno zadnjo uro, in za pomoč, eden drugega podučevati, greha varovati in k lepemu keršanskemu življenju opominovati, ter v gnadi božji živeti in umreti, in po srečni smerti v nebesa priti, kamur vsak veren kristjan priti želí, ondi Boga vekomaj ljubiti in častiti, in se neskončne sreče veseliti.

Ta družba keršanskega podučevanja ali bratovščina sv. Uršule za srečno zadnjo uro je zveličanja željnim ljudem dobro dopadla, in so želeli, da bi bila od svete katoliške cerkve poterjena in z odpustki obdarovana.

Tedaj se je napravila ponižna prošnja in poslala v Rim k svetemu Očetu rimskemu Papežu Piju IX., kateri so bratovščino sv. Uršule z veseljem sprejeli, kakor dober pripomoček dušnega zveličanja v Gospodu visoko pohvalili, ter 12. sušča 1858 poterdili in z obilnimi odpustki milostivo obdarili.

Potem, kader je bratovščina svete Uršule za kerščansko podučevanje in za srečno zadnjo uro cerkveno poterjenje in popolnoma odpustke dobila, se je še bolj razširjala; posebno po lavantinski, ljubljanski, kerški in nekoliko v goriški škofiji.

Voščiti bi bilo, da bi dusni pastirji in spovedniki svojim duhovnim ovčicam bratovščino svete Uršule za srečno zadnjo uro posebno priporočevali, ker ima od vseh drugih navadnih, samo molitevnih bratovščin to prednost, da je prav za prav društvo kerščanskega nauka; ker zraven vsakdanje molitve enega Ocenaša — češčena Marija — čast bodi Bogu Očetu — za srečno zadnjo uro je nje poglaviten namen, da bi se udje „uršulinskih vencov ali družbic 11 oseb enega spola“ po moči in dobri priložnosti med seboj keršanskega nauka učili, greha in vsega hudega varovali, eden drugega k lepemu zadržanju in keršansko pobožnemu življenju opominjevali in tako eden drugemu k srečni smerti, milostljivi sodbi in v lepe čez vse srečne nebesa pomagali.

Resnično bratovščina svete Uršule bi bila za vsako duhovnijo ali faro velika sreča, ako bi jo dušni pastirji vpeljali, svojim farmanom goreče priporočali in skerbno vodili, gotovo bi se po njej marsikaj hudega odvernilo, in veliko dobrega storilo; posebno mladina bi raji k božji službi hodila, se bolj keršanskega nauka učila, pogóstoma svete zakramente prejela, ter v resnici bogoslužna in pobožna postala; potem bi bila veselje angelvarhov, staršev in dušnih pastirjev, Bogu dopadljiva, ter časno in večno srečna.

Zatoraj naj se nihče ne plaši, ne straši nekoliko skerbi in malo truda, nabirati družbice ednajsterih oseb ali peršon enega spola, ki se Uršulinski venci imenujejo; naj vsakemu nabranemu vencu postavi po razločku spola vodnika — vodilo, ki je zmed ednajsterih naj gorečnejši in na bukvice brati zna, in dobí bratovske bukve imenovane: „Bratovščina svete Uršule in njenih sv. tovaršic za srečno zadnjo uro, ter za nasprotno keršansko podučevanje in bratovsko opominovanje k lepemu življenju“.

Te bukvice, ki učijo, kako se bratovščina svete Uršule vpelje, napravi in vodi, da svoj zveličaven namen in cilj in konec doseže, se dobivajo pri gosp. Mat. Gerberju v Ljubljani

na Kapucinarskem predmestju Nr. 21, in veljajo terdo vezane 50 kr. nov. dnarja.

Zraven bukvic dobi vodnik — vodila Uršulinskega venca ednajst bratovskih podob ali pildov, s kratkim podučnim napisom: „Bratovščina sv. Uršule za srečno zadnjo uro, katero so poterjili papež Pij IX. 12. sušca 1858 in obdarili s popolnoma odpustki o smertni uri, in vsaki mesec enkrat po prijatih svetih zakramentih. Edenajst peršon enega spola skupaj zbranih moli enkrat na dan: Oče naš — češčena si Marija — čast bodi Bogu Očetu — za srečno zadnjo uro in za pomoč, eden drugega lepo učiti, greha varovati, k dobremu opominjati in v nebesa pomagati“. Mesčeni odpustiki se dobijo v vsakteri farni cerkvi, kjer je bratovščina sv. Uršule vpeljana, ako se ondi po dobri spovedi in vrednem sv. obhajilu na Papežev namen za edinst keršanskih poglavarjev, zatrenje krivoverstva in povišanje svete katoliške cerkve pobožno moli. Na smertni postelji o zadnji uri zadobi vsak, kateri je v bratovščini sv. Uršule za srečno zadnjo uro, in je taisto dobro in zvesto opravljal, popolnoma odpustek, ako svete zakramente umirajočih pobožno prejme in tudi, če bi se ne mogel spovedati, ali obhajan in s poslednjim oljem maziljen biti priložnosti ne imel, ako le vero, upanje in ljubezen obudi, in z Bogu vdanim, zgrevanim sercom presveto imé Jezus spominja in na pomoč kliče; če ne more tega z besedo storiti, naj pa v sercu zdihne in zmisli, in doseže popolnoma odpustke, kakor se bere v Papeževem pismu 12. sušca 1858, s katerim je bratovščina sv. Uršule v Rimu pri sv. Petru od najvišega Pastirja sv. katoliške cerkve in prvega namestnika Kristusovega na zemlji, svetega Očeta Pija IX. poterjena bila.

Glej predragi kristjan! velik dušni prid in korist bratovščine sv. Uršule za srečno zadnjo uro, zatorej je ob kratkem že od trojega, namreč Lavantinskega, Kerškega in Ljubljanskega previsokočastitljivega škofijstva kakor dober pripomoček dušnega zveličanja sprejeta in duhovnim pastirjem priporočena, jo med ljudi vpeljati in po moči razširjati.

O p o m b a.

Više vodstvo vseh od katoliške cerkve poterjenih bratovščin in društev gre duhovnim pastirjem in spovednikom, in tudi naloga, vse preskerbeti, kar je v pospeh bratovščin potrebno; toraj naj v zadevi bratovščine keršanskega nauka sv. Uršule za srečno zadnjo uro se preskerbijo z bratovskimi bukvicami in podobami, ako želijo leto od apostolskega sedeža visoko pohvaljeno in vsega priporočevanja vredno bratovščino v svoje fare s pridom vpeljati in obilno dobrega storiti. Udje te bratovščine so pa dolžni stroške nositi. Navadno je, da vsak ud Uršulinskih vencov o svojem pristopu dá 10 kr. nov. denarja, tedaj celi venec 11 oseb 1 gld. 10 kr. n. dn., za kar dobi vodnik ali vodila od duhovnega pastirja ene bratovske bukvice in edenajst podob, ktere med svoje podložne razdeli. Čisti dohodki so za bratovske sv. maše namenjeni.

Krajnski Gorenc.

N o v i č a r.

* Iz Celovca. 1. oktobra smo Celovške šole spet začeli. Vse živo je učencov in učenk po mestu. Vse šolske izbe so jih natlačene. Pervi gimnazijalni razred jih šteje še več kot 100; napravili so paralelni oddelk. Tudi na realki jih šteje prvi razred 80. V nemške šole jih je pa priderlo toliko, da ne vejo kam ž njimi. V prvo leto bogoslovskega semenišča jih je stopilo 8, med njim je 6 Slovincov. To semenišče šteje 28 bogoslovcov, in med njimi jih je 18 Slovincov. Marijanišče šteje 30 mladenčev. Dekliške šole so tudi napolnjene.

Kako se kaj godi slovenščini po naših šolah? Naj bolje je v bogoslovskem semenišču. Tam rojen Nemeč, pa vnet Slovenec, č. g. špiritual Karl Dürnwirth za slovenščino lepo skerbi; Slovincom na serce naklada, naj se maternega jezika dobro poprimejo in gladko učijo, ker ga bojo potrebovali pri svojem pastirovanju, v svojem svetem in imenitnem poklicu. Tudi jih vsak teden po 2 uri slovenskega jezika praktično uči. Slava in hvala takemu Nemcu, kteremu velja sveta reč več kot jezik, in ljubi svoje rejence vse — Nemce in Slovence.

Tudi Marijanišče šteje obilno vnetih Slovincov; ti mladi Slovinci se v šoli slovensko radi in marljivo učé, domá slovenske knjige in časopise prebirajo in se tako vnamajo ljubezni do svoje matere

Slovenije. Ljubi Slovenci! le učite se pridno vseh šolskih predmetov, in pametno se obnašajte, zraven pa ne zabite svojega maternega jezika! Potrebovali ga bote.

Na gimnazii in realki je tudi letos vse pri starem; tudi letos je slovenščina le samo pritekline, ki se vsak teden po 2—3 ure štuli le kakor peto kolo. Vsakdo lahko sprevidi, kako ljub in prijeten mora biti mladim, še nespametnim ljudem tisti jezik, ki se uči še le tretjo ali četrto uro, še le tedaj, ko že večji del sošolcov domu odide, ali pa popoldne tedaj, ko šole ni in se drugi učenci veselo sprehajajo. Po verhu učenci pa še slišijo, kako se slovenščina zmirja in psuje, po uradnijah le malo ali clo nič ne porajta. Bog daj skorej bolje! Le nekaj nas letos na realki serčno veseli. Že več let semle so dohajali učenci iz Kranjskega na tukajšno, posebno višo realko; pa malokteri, zlasti iz Ljubljane, se je oglasil za Slovence, vsi so naznanili se za kovane Nemce, katerih ne veže tista postava, naj se učijo slovenski. Ali letos jih je prišlo iz ptujih krajev 9 Slovencev, in še eden ni ne zatajil svoje slovenske kervi, vsi se učijo veselo in pridno slovenski. Slovenski duh se vendarle oživlja.

Tudi po nemških šolah je letos veliko bolje; č. g. vodja Benisch skerbi zvesto, da se noben Slovenec od slovenskega nauka ne zmuzne in da se slovenski marljivo po šolah podučuje; tudi to je svojim učiteljem priporočil, da slovenskih učencov tudi pri drugih predmetih ne zabijo in ne prezirujejo. — Posebno hvale vredno pa je to, kar je ta gospod vpeljal v tukajšno učiteljsko pripravnico. 28 pripravnikov — toliko še nikoli! — se je oglasilo v preparandijo, in le samo 4 se ne učé slovenskega jezika. Med temi 28 pripravniki so kaj prebrisane glave in pošteni mladenci, nekaj jih je našo višo realko prav dobro dokončalo. Tako je prav, to je veselo; tako bo dospel učiteljski stan do svoje zaslužene časti in slave. —

Dekliških šol bi rajše ne imenoval v svojem slovenskem časopisu; te šole za domačo slovenščino le čisto nič ne marajo, tim več pa za ptujo talijanščino in francosščino. Morebiti da bojo naše dame in frajlice hodile maslo in jajca kupovat v Paris ali Milan. Le nobel! —

* Iz Velikovca. V 38. listu naših ljubljenih „Novic“ smo brali, da se bo slavna „Boštjanska srenja na Dolenskem“ zagnaprej, kar opravi jezik zadeva, popolnoma ravnala po natornih in tudi od svitlega cesarja poterjenih pravicah; zatoraj bo:

a) županijsstvo boštjansko vse srenjske reči in zadeve v slovenskem jeziku reševalo;

b) bo županijsstvo dotični okrožni in drugi gospôski le v slovenskem jeziku dopisovalo, in upa, da bo tudi le v tem jeziku pisane liste od nje prejemale;

c) se prosi ponižno slavno c. k. okrajno glavarstvo, da naj cesarske obljube in postave, gledé uradnega jezika, natanko spolnuje,

ter srenjčanom boštjanskim le po slovensko dopisuje, in njih slovenske vloge ko veljavne sprejema.

Kar šole zadeva je bilo sklenjeno:

„Da se ima vprihodnje v boštjanski šoli samo v slovenskem jeziku učiti“.

Ta dva predloga sta bila od vseh srenjčanov z veseljem sprejeta in enoglasno potrjena.

Dalje so nam „Novice“ že v 37. listu tole oznanile: „Gospod Janez Žurman, župan pri sv. Trojici in pa gosp. Rešek, župan v Žitalah, že več časa vse vloge v uradnijo rogaško v domačem jeziku pošiljata, odgovore pa še vedno nemške dobivata; in vendar je okrajni predstojnik v Rogatcu rekel, da bo slovensk odgovor dobil, kdor mu bo slovensko pismo izročil? Gosp. Žurman, mož bistrega uma, ki zapopade važnost enakopravnosti, je vložil v društvu še nekterih županov prošnjo, ali prav za prav interpelacijo, v kateri zahteva, naj bi se slovenskim županom vedno po slovensko dopisovalo. Če imajo Nemci nemške uradnije, Hervati hervaške itd., zakaj bi se Slovencom jemalo, kar jim gre po pravici in postavi? Daj nam Bog več takih županov, in ohrani nam vse, ki so enakih misel!“ Hvala Bogu, tako pametnih in postavnih županov imamo tudi tukaj na Koroškem. Vidil sem te dni „davkne bukvice“ (Steuerbüchl), ktere so bile natisnjene v nemškem, zraven pa tudi v slovenskem in prav gladko slovenskem jeziku. In veste, kdo in kje je ta župan, ki je to modro in ročno reč sprožil in napravil. Ta korenjak je srejski župan na Bistrici pri Pliberce in se imenuje Jožef Kraut. V njegovi županiji se slovenščina visoko čisla in svoje pravice ima po šolah in jih bo tudi dobila v pisarnici. Kar mi c. k. okrajnega predstojnika, c. g. Wolfa poznamo, je on že od nekdanj serčen prijatelj in podpornik slovenskega jezika. Ako se č. gg. župani in c. k. predstojnik lepo zastopijo in spogovorijo, bo slovenščina skoraj po kancelijah bolj štimana. Bog daj več takih predstojnikov in županov! — Slišal sem tudi pripovedovati, kako je Slovencom to močno dopadlo, kar so Rožani zavolj njim oktrojiranega zdravnika napravili. Presneto, to je vendar preveč, da hočejo našim bolnikom še sedaj naše dni nemške dohtarje vsiliti. Naj grejo Nemci Nemce ozdravljat, ali pa naj se učijo. Bog prenesi, ko bi se kdo postopil Slovencom Pliberške okolice kaj takega nameniti; slišal sem praviti, da so rekli, vsi smo po koncu in vsi protestiramo. Saj so nam svitli cesar s svojo sveto besedo toliko lepih pravic zaterdili, kaj jih bojo drugi ljudje nam kratili. Tako sem na svoje ušesa slišal ljudi se pogovarjati; pomirjal sem jih, ali jim besede podreti pa nisem mogel. Vidite, ljubi moj prijatelj, da so naši Koroški Slovenci malo bolj počasni, pa da se tudi oni zbujaajo.

° Iz slovenskih goric na Štajerskem. Ljubi prijatelj! milo se Vam moram potožiti, kako slabo se nam ubogim štirskim

Slovencom godi. Vse moči se za naše zatiranje napenjajo. Tako konstitucijo, kakor je pri nas na Štirskem, so sam večni Bog vé kje zvalili. Naši kantonski predstojniki, postavim: Ptujski, Zgornoradgonski potujeta od fare do fare, pokličeta pred se predstojnike, ter njih barata, kake so njih želje, česa se otroci učijo, koliko in odkod imajo učeniki plačilo, in kar je naj bolj važno: Kake hočejo imeti šole, nemške ali slovenske. Predstojnik njim poprej vse razloži, n. pr.: pridejo vaši sini na vojsko, je potrebno, da razumejo nemški, pridete v kako uradnico, je potrebno znati nemške besede, kamor koder pogledate, povsod nemško naj več velja; toraj bi — kaj ne? — naj bolj prav bilo, da se šole ponemčijo. Tako naše predstonjske tičice lovijo na limance. Da potem rečejo, da želijo nemške šole, lahko vsakdo verjame, in da predstojnik svoj gerdoben namen doseže, vé vsaki sam lahko. Taka se nam godi, Bog se nas usmili. — Vladi v Gradcu ali na Dunaju se bo potem pisalo, ljudstvo hoče imeti vse nemško, in zastoj bodo ostale mertve cerke: vsi enake bremena, vsi enake pravice. — Ne zamerite, da se Vam pritožim o tej priložnosti; rad bi si žalostno serce ohladil in ubogim Slovencom pomagal.

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija: Č. g. Werbitz Ign. je dobil faro Zorico, in Prandstätter Jan. je postal djanski kanonik v Brežah. Za provizorje pridejo č. gg.: Koberer Sim. v Ladine, Kerndler Mat. v št. Ožbalt nad Cirknem, Jörger Alb. v Meiselding, Neste Ferd. v Silberberg, Grečnik Vikt. v Weitensfeld in Raupl Val. za proviz. beneficiata v Spital. Č. gg. kaplani so prestavljeni in postavljeni: Leks Gabr. za kaplana stolne cerkve v Celovcu, Bulacher Avg. v Šent-Vid, Dragatin Jan. v Kotarče in Wilhelmer Adam k sv. Valburgi. — Umerl je č. g. Mihl Jak. fajm. v Weitensfeldu. R. I. P.!

* Goriška nadškofija: Vis. č. g. Zorn Alojz, dr. bogoslovja, je postal nadšk. tajnik; č. g. Primožič Mat. dozd. kurat v Gahrovici, pride za ekonoma in pčvodja v goriško seminariše; č. g. Šlunder Jož. iz Lipe kot kurat v Ternovo pod Boucom; č. g. Gregoršič Ant. iz Libušine kot kurat v Ponikve, namest njega v Libušino kot kooperator novomašnik g. Qvalizza Ant., č. g. Čuk Avg. iz Gradiškute kot eksposit v št. Tomaž pri Kamnjeh; č. g. Boschi Jan., dozd. II. kaplan v Romansi, je postal I. in namest njega je izvoljen semenišnik g. Pusič Jož.; č. g. Tuni Jož. iz Turiaka pride kot koop. in učitelj v Vileš, v Turiak pa kot duh. pomočnik in učitelj novomašnik g. Cej Jožef.

* Teržaška škofija: Novoposvečeni duhovnik g. Zadniker Blaž pride za kooperat. v Truske. Č. g. Petronio Juri, sostolni vikar in kooperator v Kopru stopi v začasni pokoj. Umerl je č. g. Ban Ant. fajm. v Boljuncu. R. I. P.!

* Ljubljanska škofija: Č. gg. so dobili fare: Jugovic Ant. Presarsko faro, Keršmanc Mat. faro sv. Križa pri Teržicu, Vohinc Fr. faro Kovor, Zupančič Jan. lokalijo Glogovica, Naslednji č. gg. so prestavljeni in postavljeni: Urh Pet. od sv. Jakopa v Šenkvlav v Ljubljani, Rozman Jan. s Kočevja k sv. Jakopu v Ljubljano; Tavčar Miha v Iga v Dobropolje; Cimbas Jan. z Dobropolja v Toplice; Böhm Nace s Toplic v Kamnik; Lovšin Šim. z Sorice v Šentrupert, Zagoda Jan. s Stopiča v Sorico, Tomic Mart. s Teržica v Šmartno p. Kr., Boncelj Jož. s Selc v Teržic, Gorišek Fr. s Šentjurja pri Svibnji v Selce, Jarec Juri, novoposvečenec, v Selce; Novak Jože s Selc na Kerko, Antončič Vid s Kerke v Dol, Krese Jož. z Borovnice k sv. Petru na Novomeškem; Skubic Mih. od ondot v Borovnico.